



Vanhempien kokemuksia päivähoidon aloituskeskusteluista

Lappalainen, Reetta

Laurea-ammattikorkeakoulu
Hyvinkää

Vanhempien kokemuksia päivähoiton aloituskeskusteluista

Lappalainen Reetta
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2013

Lappalainen Reetta

Vanhempien kokemuksia päivähoidon aloituskeskusteluista

Vuosi	2013	Sivumäärä	72
-------	------	-----------	----

Keravalla otettiin käyttöön Varhaiskasvatuksen aloitusprosessi vuonna 2010. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli saada vanhempien ääni kuuluville ja tavoitteena selvittää, miten vanhemmat ovat kokeneet varhaiskasvatuksen aloitusprosessiin kuuluvan aloituskeskustelun. Päivähoidon aloituskeskustelu käydään, kun lapsi on saanut päivähoitopaikan. Aloituskeskustelussa ovat läsnä päivähoidon kasvattajat ja lapsen vanhemmat. Aloituskeskustelussa keskitytään kuulemaan vanhempia ja käsitellään sekä lapsen asioita että vanhempien omia odotuksia, tunteita ja kokemuksia.

Tämän opinnäytetyön teoreettisena viitekehysenä on teoria kasvatuskumppanuudesta, vanhempien osallisuudesta ja varhaiskasvatuksen laadusta. Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen kyselytutkimus, jota täydennettiin laadullisilla avoimilla kysymyksillä. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat aloituskeskustelun käyneet vanhemmat. Aineiston hankinta toteutettiin helmi-maaliskuussa 2013. Kysely lähetettiin 96 vanhemmalle, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun 1.10.2012 lähtien. Kyselyyn vastasi 32 vanhempaa eli 33 % kohderyhmästä.

Suurin osa vanhemmista oli tyytyväisiä aloituskeskusteluun, ja vanhempien antaman kokonais-tyytyväisyysarvosanan keskiarvo oli 4,2. Vanhemmat kokivat, että aloituskeskustelu on tärkeä osa varhaiskasvatuksen aloitusprosessia. Tulosten mukaan aloituskeskustelut on käyty kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti ja lapsen asioita on käsitelty hyvin lapsen persoonallisuuden, tapojen ja perushoivan osalta. Vanhemmat kokivat, että he ovat tulleet kuulluksi ja kohdatuksi tasa-arvoisina kasvattajina. Aloituskeskustelu selkiytti heidän ajatuksiaan ja loi hyvän pohjan kasvatuskumppanuudelle. Vastaajien mukaan hyvä kasvatuskumppanuus rakentuu avoimuudesta, kuulemisesta ja päivittäisistä, mahdollisimman usein käytävistä keskusteluista vanhempien ja päivähoidon välillä. Vanhemmat toivovat, että lapsesta välitetään aidosti ja hänet huomioidaan yksilönä. Aloituskeskustelussa vanhemmat kuulisivat mielellään käytännön vinkkejä päivähoidon aloittamiseen.

Aloituskeskustelun sisältö on siis sujunut pääosin hyvin, mutta aloituskeskustelun toteuttamis-
tavassa on kehitettävää. Suurin osa vanhemmista oli käynyt aloituskeskustelun vasta tutustu-
misen aikana tai päivähoidon jo alettua. Aloituskeskustelu tulisi käydä ennen päivähoitoon
tutustumista ja myös vanhemmat kokevat tämän tärkeänä, jotta tutustumiseen olisi riittävä-
sti aikaa. Kasvatuskumppanuuden koulutusmallin mukaan aloituskeskustelu suositellaan käytä-
väksi lapsen kotona. Myös Kuuma-kunnat Kerava mukaan luettuna ovat linjanneet ja sopineet
käytännöstä, että varhaiskasvatuksen aloitusprosessiin kuuluu aloituskeskustelu lapsen koto-
na. Tutkimuksen mukaan tämä ei toteudu käytännössä. Vastaajista vain vajaa kymmenes oli
käynyt aloituskeskustelun kotona.

Asiasanat: Aloituskeskustelu, kasvatuskumppanuus, vanhempien osallisuus, varhaiskasvatuksen
aloitusprosessi, varhaiskasvatuksen laatu

Lappalainen Reetta

Parents' experiences of the orientation discussion in child's daycare

Year	2013	Pages	72
------	------	-------	----

Kerava introduced early childhood education starting process in 2010. This thesis was aimed at getting parents to voice and to find out how parents had experienced in the parent orientation discussion before the start of the day care process. The discussion is part of the early childhood education process and it takes place after the child has received a place in the day care. The orientation meeting attended by the staff and the parents is supposed to take place before a child starts in the daycare. The discussion focuses on the children and the parents' wishes, expectations, feelings and experiences.

The theoretical frame of reference consisted of the theory of educational partnership, parental involvement and the quality of early childhood education. The study was quantitative, supplemented by qualitative open-ended questions. The target group comprised the parents who had attended the parent orientation meeting. The data was collected through an electronic questionnaire in February-March 2013, sent to 96 parents who had attended such a discussion in October 2012 or later. 32 parents (33 %) responded to the survey.

The majority of the parents were satisfied with the orientation meeting and the average of total grade of parents' satisfaction was 4,2. According to the results the discussion had taken place in accordance with the principles of the educational partnership and the child's rearing issues had been discussed mainly well. The parents felt that the first discussion had helped their child to start in daycare.

Only one tenth of the respondents had had the meeting in the child's home, as recommended in the educational partnership- (training)model. The municipalities of central Uusimaa, including the municipality of Kerava have agreed to have the first meeting in the child's home. According to the survey, this does not occur in practice. The parents considered the discussion an important part of early childhood education, but they did not see it so important that it would have to take place at home.

Keywords: Orientation meeting, educational partnership, parental involvement, early childhood education starting process, quality of early childhood education

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Varhaiskasvatus Keravalla	7
2.1	Varhaiskasvatuspalvelujen ohjaus ja painopisteet	7
2.2	Varhaiskasvatuksen aloitusprosessi	10
2.3	Aloituskeskustelu	11
3	Varhaiskasvatuksen laatu	12
3.1	Laadun määrittely	12
3.2	Laadun arviointi ja kehittäminen	13
3.3	Huolellisesta suunnittelusta laadun tuottamiseen	16
4	Varhaiskasvatusta yhdessä	17
4.1	Kasvatuskumppanuus	18
4.2	Vanhempien osallisuus	21
5	Päivähoidon aloitus	24
5.1	Päivähoitoon sopeutuminen	24
5.2	Päivähoidon aloituskeskustelu	25
5.3	Perhettä kuunnellen ja kunnioittaen	27
6	Tutkimus	29
6.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet	29
6.2	Tutkimusaineisto	30
6.3	Tutkimusmenetelmät	30
6.4	Aineiston analyysi	35
7	Päivähoidon aloituskeskustelututkimuksen tulokset	37
7.1	Lapsen ikä ja päivähoitopaikka	38
7.2	Päivähoidon aloituskeskustelu	38
7.3	Päivähoidon aloituskeskustelun tärkeys	41
7.4	Lapsen tarina, vanhempien kertomus lapsesta	42
7.5	Kasvatuskumppanuuden rakentuminen	43
7.6	Kasvatuskumppanuuden periaatteiden toteutuminen	45
7.7	Aloituskeskustelun vaikutus päivähoiton aloittamiseen	46
7.8	Kokonaistyytyväisyys aloituskeskusteluun	49
7.9	Päivähoidon aloituskeskustelun kehittäminen	50
8	Tutkimuksen luotettavuus	50
9	Yhteenvedo ja kehittämis ehdotukset	52
10	Oman oppimisprosessin arviointi	57
	Taulukot	61
	Liitteet	63

1 Johdanto

Laissa lasten päivähoidosta (1973/36) on säädetty, että päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Yhteistyö lasten vanhempien kanssa pohjautuu lakiin ja sitä on tavoitteellisesti pyrittävä kehittämään ja vahvistamaan siten, että lapsen etu toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhteistyön sijaan puhutaan nykyään kasvatuskumppanuudesta, yhdessä kasvattamisesta, jonka lähtökohdat on kirjattu Varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin linjauksiin 2002. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2003/2005) ovat pohjana kunta- ja yksikkökohtaisille varhaiskasvatuksen suunnitelmille vanhempien roolista lastensa varhaiskasvatuksessa. (Karling, Ojanen, Siven, Vihunen & Vilen 2008, 294.)

Kuntien oman arvion mukaan suurimmaksi varhaiskasvatussuunnitelman vaikutukseksi on kaikissa kunnissa noussut varhaiskasvatuksen laadun ja henkilöstön ammatillisuuden kehittäminen. Vuoropuhelu ja asioiden yhdessä pohtiminen ovat lisääntyneet niin vanhempien kuin päivähoidon ja päättäjien keskuudessa. Tämä toimintatapa on lisännyt tietoa varhaiskasvatuksesta ja saanut arvostusta niin vanhempien kuin päiväkodin henkilökunnan kuin päättäjien keskuudessa. (Kaskela, M & Kronqvist, E-L 2007, 5.)

Keravan kaupunki on ollut mukana toteuttamassa vuosina 2009-2010 ”Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessin” pilotoinnin Kuuma-yhteistyössä naapurikuntien Järvenpään, Tuusulan, Mäntsälän, Pornaisten, Nurmijärven ja Hyvinkään kanssa. Prosessin teoreettisena pohjana on teoria kasvatuskumppanuudesta. Tavoitteena pilotoinnilla oli kehittää uusi yhtenäinen palveluprosessi asiakkaille, johon kuuluu palvelukeskustelu, aloituskeskustelu, lapsen-vasu-keskustelut ja palautekeskustelut, ja dialogisuuden ja kuulemisen toteutuminen prosessissa. (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010.)

Pilotoinnissa aihetta tutkittiin hyvin pienimuotoisesti, minkä vuoksi Keravan kaupungin varhaiskasvatusosasto haluaa tietää, miten varhaiskasvatuksen aloittamisen prosessi toimii Keravalla nyt ja ovatko vanhemmat prosessiin tyytyväisiä. Keskustellessani varhaiskasvatuksen aloittamisprosessista Keravan varhaiskasvatussuunnittelijoiden kanssa joulukuussa 2012 sovittiin, että opinnäytetyö rajataan koskemaan päivähoidon aloituskeskustelua ja sitä, miten aloituskeskustelut ovat toteutuneet. Tutkimuksen tavoitteeksi asetettiin kuulla vanhempia ja saada heiltä palautetta päivähoidon aloituskeskusteluiden toteutumisesta kuin myös saada ideoita, kuinka päivähoidon aloituskeskusteluja voitaisiin kehittää nykyisestään vastaamaan entistä paremmin vanhempien toiveita ja odotuksia.

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen asiakaskysely kvalitatiivisilla kysymyksillä täydennettynä.

2 Varhaiskasvatus Keravalla

Keravan kaupungin määrittelyn mukaan varhaiskasvatus on pienten lasten ja heidän vanhempiensa tai muutoin heidän elämäänsä vaikuttavien aikuisten välistä vuorovaikutusta, jossa leikit ja kokemukset ovat keskeisessä roolissa lapsen kehityksessä ja oppimisessa (Varhaiskasvatus 2013). Keravan päivähoidon tehtävänä on tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään eri yhteistyökumppaneiden kanssa ja luoda pohjaa lapsen elinikäiselle kasvulle ja oppimiselle tarjoamalla lähipalveluna varhaiskasvatusta ja esiopetusta (Keravan vasu 2005, 3).

2.1 Varhaiskasvatuspalvelujen ohjaus ja painopisteet

Varhaiskasvatusta ohjaavat laki ja asetus lasten päivähoidosta, laki lasten kotihoidon ja yksityisenhoidontuesta sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon säädökset. Varhaiskasvatuspalvelun sisältöä ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 5.) Varhaiskasvatuksen ohjaukseen on valtakunnan tasolla tulossa muutoksia vielä tämän vuoden aikana, kun varhaiskasvatus toimialana siirtyi sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudesta opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen. Myös varhaiskasvatuksen lainsäädäntöä eli päivähoitolakia ollaan uudistamassa, ja uuden lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2014. (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 8, 18.)

Sekä päiväkodeissa että perhepäivähoidossa noudatetaan Keravan kasvatus- ja opetuslautakunnan hyväksymää varhaiskasvatussuunnitelmaa. (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 6.) Keravalla on tehty valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuen kunta- ja yksikkökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat, joissa keskeisinä lähtökohtina ovat lapsen hyvinvointi ja kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa. Kodin kanssa tehtävää yhteistyötä korostetaan myös kunnan omassa esiopetussuunnitelmassa. (Raportti varhaiskasvatuksen arvioinnista toimintavuodelta 2010-2011 2011, 2; Varhaiskasvatuspalvelut Keravalla 2013, 3.) Varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään kunta-, alue- ja yksikkötasolla säännöllisesti.

Keravan varhaiskasvatussuunnitelman (2005, 6-7) toiminta-ajatuksena on, että varhaiskasvatuksessa toteutuu ”hoidon, kasvatuksen, leikin ja opetuksen jatkumo pysyvine ihmissuhteineen”. Jotta toiminnalla edistettäisiin lapsen myönteistä minäkäsitystä, kasvua ja kehitystä, sen on oltava suunnitelmallista ja tavoitteellista. Vanhempia ja perheitä tuetaan kotikasva-

tuksessa yhteisten sovittujen kasvatustavoitteiden mukaisesti eli toimitaan vanhempien kasvatuskumppaneina.

Keravan kasvatus- ja opetuslautakunta on hyväksynyt seuraavat painopisteet ohjaamaan varhaiskasvatustoimintaa Keravalla: kasvatuskumppanuuden vahvistaminen ja varhaiskasvatussuunnitelman toteuttaminen, laadun jatkuva arviointi ja kehittäminen, eri hoitomuotojen tasapainoinen kehittäminen ja uuden tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen sekä opetuksessa että hallinnossa. (Varhaiskasvatuspalvelut Keravalla 2013, 3.) Toimintavuoden 2010-2011 varhaiskasvatuksen pedagogisina painopisteinä olivat kieli, vuorovaikutus ja lapsen hoitosuhteen aloitusprosessin ja kasvatuskumppanuuden vahvistaminen. (Raportti varhaiskasvatuksen arvioinnista toimintavuodelta 2010-2011 2011, 2.)

Keravan varhaiskasvatus toteutti osasto- ja yksikkötasolla toiminnan itsearvioinnit Kehittävä Kerava -hankkeen yhteydessä kesäkuun 2011 loppuun mennessä. Yksiköt nimesivät arvioinnissa yhdestä kolmeen kehittämiskohdetta tulevan toimintavuoden toimintasuunnitelmiin. Kasvatuskumppanuuden ja lapsen hoitosuhteen aloitusprosessin huomioiminen näkyi näissä yksiköiden nimeämissä kehittämiskohteissa. Esimerkiksi Ilmarisen päiväkodissa todettiin, että on mietittävä, miten toteutetaan aloituskeskustelujen ja kotikäyntien kirjaaminen sekä että omahoitajamallia on kehitettävä. Myös Keskustan päiväkodissa kehittämiskohteeksi on valittu hoidon aloitusprosessin käytännön toteutuksen selkeyttäminen. Lapilan päiväkodissa tavoitteeksi asetettiin vanhempien osallisuuden lisääminen ja pyrkimys myös siihen, että vanhemmat vastaisivat asiakaskyselyyn, jonka kautta he voivat vaikuttaa toimintaan. Keravalla on jatkuvasti avoinna oleva kysely päivähoitopaikan hakemisen palveluprosessista. (Raportti varhaiskasvatuksen arvioinnista toimintavuodelta 2010-2011 2011, 2, 9-10.)

Jokaisella lapsella on oikeus kokea olevansa turvassa ihmissuhteissaan ja varhaiskasvatusympäristössään ja oikeus kasvatuskumppaneina toimiviin vanhempiin ja kasvattajiin. Kasvattajan tehtävänä on olla läsnä, havainnoida ja tukea lapsen kehitystä ja leikkiä. Kasvattajan tulee tuntee lapsi ja hänen kokonaisvaltainen tapansa oppia, huomioida lapsen yksilöllisyys ja toimia vuorovaikutuksessa lapsen huoltajan kanssa. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusvastuu ja oikeus, mutta henkilöstön tehtävänä on tarjota koulutuksen antamaa tietoa ja osaamista. Kasvattajan vastuulla on käydä päivittäisiä keskusteluja vanhempien kanssa ja saattaa heidän tietoonsa lapsen hoitopäivän kuulumiset. Kasvatuskumppanuutta rakennetaan ja toteutetaan myös yhteisissä keskusteluissa esimerkiksi aloituskeskustelussa, suunnittelu- tai arviointikeskustelussa, joihin vanhemmat on otettava mukaan. Kasvatuskumppanuudella tavoitellaan lapsen hyvinvointia, joka toteutuu avoimessa vuorovaikutuksessa kumppanien välillä. (Keravan vasu 2005, 17-18.)

Kerava tarjoaa lapsiperheille päiväkotij- ja perhepäivähoitoa ja leikkikoulutoimintaa. Varhaiskasvatuspalveluja tuotetaan kunnan omana palveluna ja niitä täydennetään käyttämällä yksityisten päiväkotien palveluita sekä ostoperhepäivähoitoa. (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 5.) Asiakaskunta koostuu pääosin keravalaisista lapsiperheistä. Keravalla asuu yli 4000 lapsiperhettä (Kerava 2011 -taskutilasto 2011, 3-4). Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä Keravalla on yhteensä 3 100 lasta, joista 1 230 on päivähoidossa kunnallisessa päiväkodissa ja 88 perhepäivähoidossa (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 10).

Koko- ja puolipäivähoitoa tarjotaan alle kouluikäisille lapsille päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Perhepäivähoito on kodinomainen hoitomuoto, jota toteutetaan hoitajan kotona, ryhmäpäivähoitona ja ostopalveluna. (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 6.) Se sopii hyvin pienille ja infektioherkille lapsille. Keravan palvelujen järjestämissuunnitelman (2012, 10) mukaan Keravan palveluvalikoima on toimiva ja sopii keravalaiseen kulttuuriin. Monipuolisesta palveluvalikosta löytyy vanhemmille vaihtoehtoja lasten päivähoidon ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Kuntalais- ja asiakaskyselyiden mukaan vanhemmat ovat tyytyväisiä Keravan varhaiskasvatuspalveluihin.

Varhaiskasvatusosastolla seurataan säännöllisesti toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia kysyntään (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 7). Säännöllisellä arvioinnilla pyritään varmistamaan, että palvelutarjonta ja kysyntä kohtaavat ja kapasiteetti on mahdollisimman tehokkaassa käytössä (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 10). Keravan palvelujen järjestämissuunnitelmassa (2012, 7) todetaan, että päivähoitopalveluiden tarve on kasvanut. Tarvetta kasvattavat muun muassa lasten hoitopäivien pidentyminen, epäsäännöllisten hoitoaikojen tarpeen kasvaminen ja perhepäivähoitopaikkojen väheneminen. Myös alle kolmevuotiaiden lasten osuus päivähoitopalveluja käyttävistä on kasvanut edellisvuosiin verrattuna. Kerava kasvaa asukasmäärältään jatkuvasti, ja uudisrakentaminen näkyy vahvasti. Haastavan päivähoitotilanteen vuoksi Kerava on avannut uusia päiväkoteja ja pyrkii tulevinakin vuosina vastaamaan päivähoitotarpeen kasvun aiheuttamaan haasteeseen (Keravan kaupunki 2013, 12).

Toimintaympäristön jatkuvasti muuttuessa Keravan kaupungin varhaiskasvatuspalvelut kehittävät palvelukokonaisuuttaan. Varhaiskasvatuksen ohjauksesta vastaavat Keravalla alueelliset varhaiskasvatusvastaavat ja päivähoito-osaston edustus, joiden tehtävänä on järjestää esimerkiksi koulutusta (Keravan vasu 2005, 19). Varhaiskasvatuksessa tehdään säännöllistä sisäistä ja ulkoista arviointityötä. Keravan kaupungin palvelustrategian mukaisesti vanhemmilta ja henkilöstöltä kerätään säännöllisesti palautetta, joka suuntaa kehittämistä ja turvaa asiakaslähtöiset palvelut. Arviointia tehdään sekä osasto- että yksikötasolla, ja saadut tulokset hyödynnetään kehittämistyössä muun muassa asiakaspalvelun, henkilöstöpolitiikan, suunnittelun,

johtajuuden ja pedagogiikan kehittämisessä. Perheiden kasvatustyötä tuetaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa. (Varhaiskasvatuspalvelut Keravalla 2013, 2.)

Monipuolisten varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseksi Keravalla on erilaisia prosesseja, esimerkiksi asiakasohjausprosessi. Sen tarkoituksena on ohjata lapset kunnan kannalta taloudellisesti oikean palvelun piiriin, kun otetaan huomioon perheiden erilaiset tarpeet ja tilanteet (Palvelujen järjestämissuunnitelma 2012, 11). Kun lapsi on ohjattu päivähoitoon, käynnistyy varhaiskasvatuksen aloitusprosessi.

2.2 Varhaiskasvatuksen aloitusprosessi

Keravan kaupunki osallistui varhaiskasvatuksen aloitusprosessin pilotointiin vuosina 2009-2010 muiden naapurikuntien kanssa. Pilotoinnin tavoitteena oli rakentaa yhtenäinen palveluprosessi asiakkaille ja dialogisuuden ja kuulemisen periaate läpi palveluprosessin. Uudella palveluprosessilla on otettu asiakkaita vastaan syksystä 2010 lähtien. (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010 2010, 4.)

Palveluprosessi alkaa siitä, kun varhaiskasvatusyksikön johtaja lähettää päätöksen päivähoitopaikasta perheille, jossa annetaan myös tietoa varhaiskasvatuksen aloitusprosessista. Johtaja käy myös palvelukeskustelun perheen kanssa ennen päivähoiton alkua. Keskustelussa käsitellään muun muassa perustietoja, perhesuhteita ja hoitoaikoja. Keskustelun jälkeen perheille annetaan kysely päivähoitopaikan hakemisen palveluprosessista. Seuraavina vuosina pyritään aktivoimaan asiakkaita vastaamaan kyselyyn. Tähän mennessä saatujen asiakkaiden palautteiden mukaan vanhemmat ovat tyytyväisiä palvelun laatuun päivähoiton hakuvaiheessa. Asiakkaiden antama keski-arvo palvelujen laadusta hakuvaiheessa vuonna 2010 oli 4,1 asteikolla 1-5 ja vuonna 2011 3,9. (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010 2010, 5; Raportti varhaiskasvatuksen arvioinnista toimintavuodelta 2010-2011 2011, 5.) Tämän opinnäytetyön yhteydessä toteutettava tutkimus laajentaa näkökulmaa päivähoiton hakuvaiheesta palveluprosessin seuraavaan vaiheeseen eli asiakastyytyväisyyden mittaamiseen aloituskeskustelusta.

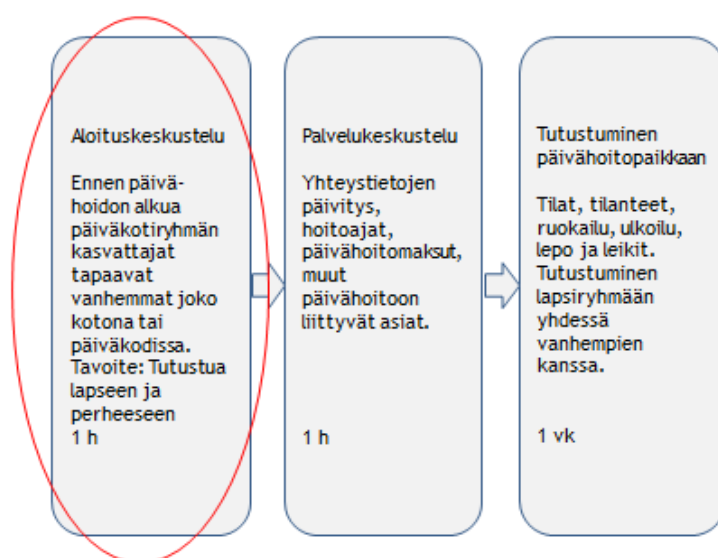
Kasvattajan tehtävänä on soittaa perheelle ja sopia aloituskeskustelusta tai tutustumiskäynnistä kotiin. Keravan kaupungin ajatuksena on, että tutustuminen helpottaa lapsen päivähoiton aloittamista. Ensimmäisenä käydään aloituskeskustelu lapsen kotona, josta saatetaan käyttää myös nimeä ”tutustumiskäynti”. Aloituskeskustelu käydään siis mielellään lapsen kodissa tai muussa lapselle tärkeässä paikassa. Perheen toivoessa aloituskeskustelu voidaan käydä myös lapsen päivähoitopaikassa. (Päivähoidon aloittaminen ja tutustuminen 2013.)

Käytyään palvelukeskustelun ja aloituskeskustelun perhe tutustuu päivähoitopaikkaan. Mieluiten sama kasvattaja, joka kävi perheen kanssa aloituskeskustelun, on myös ottamassa lasta

vastaan päivähoitoon ja tutustuttaa perheen ja lapsen päivähoitopaikkaan. Tällä tavalla tuttu aikuinen on mukana päivähoidon aloitusprosessin jokaisessa vaiheessa, mikä luo turvaa. Päivähoitoon tutustuminen alkaa jo, ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidossa. Tutustumisen aikana pyritään vahvistamaan vanhemmuutta ja sopimaan esimerkiksi rutiineista, joita vanhemmat toivovat. Tarkoituksena on, että vanhempi tutustuu lapsensa kanssa päivän eri toimintoihin kuten esimerkiksi ruokailuun, ulkoiluun ja lepo hetkeen. Kahden kuukauden kuluttua päivähoidon aloituksesta käydään lapsen Vasu-keskustelu. (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010, 5-6, 11-13.)

2.3 Aloituskeskustelu

Siirtyminen kodista lapsiryhmän jäseneksi -prosessi on kuvattu kuviossa 1. Prosessin kolme eri vaihetta ovat aloituskeskustelu, palvelukeskustelu ja tutustuminen päivähoitopaikkaan. Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kohde rajattiin aloituskeskusteluun.



Kuvio 1: Siirtyminen kodista lapsiryhmän jäseneksi -prosessi.

Aloituskeskustelu voidaan käydä päivähoitopaikassa tai kotona. Keravalla on tehty linjaus, että keskustelut käydään lapsen kodissa aikuisten kesken ja aikaa on varattu yksi tunti. Lapsen läsnäolo ei ole kuitenkaan este keskustelulle. Keskustelun tarkoitus on kuulla vanhempien kertomus lapsesta ja päivähoidon aloituksen tunnelmista. Keskustelussa ei ole tarkoitus kertoa päivähoidosta, mutta vanhempien kysymyksiin tulee kuitenkin vastata. Tavoitteena on vuoropuhelu. (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010, 7.) Ennen aloituskeskustelua vanhemmille lähetetään ennakkokysymykset, joiden avulla vanhempi näkee, mistä asioista aloituskeskustelussa voidaan puhua esimerkiksi ”Millainen lapsi

sinulla on?” tai ”Millaisia tunteita päivähoiton aloittaminen sinussa herätti?” (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010 2010, 8-9).

Aloituskeskustelu koettiin pilotissa hyödylliseksi, koska uuden lapsen vastaanottaminen oli helpompaa, vanhempi-lapsisuhteen huomioiminen erilaista, lapset kotiutuivat päivähoitopaikkaan helpommin, lapsen reagoiteihin osattiin varautua paremmin ja keskusteluyhteys vanhempiin muodostui heti. Vanhemmat antoivat hyvää palautetta aloituskeskusteluista. Perheet olivat tyytyväisiä siihen, että heitä oli kuultu ja lapsi oli huomioitu yksilönä ja persoonana. Aloituskeskustelun jälkeen on ollut helppo jättää lapsi luottavaisin mielin hoitoon. (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010 2010, 15-16.)

3 Varhaiskasvatuksen laatu

Varhaiskasvatuspalveluita tuotetaan lapsille ja heidän vanhemmilleen eli asiakkaille, jolloin asiakaslähtöisyys on olennainen lähtökohta päivähoiton laadun määrittelyssä (Kurvinen ym. 2006, 192). Vanhempien näkemysten tutkiminen on ollut kasvussa viime vuosina, koska vanhemmat ovat nähty asiakkaina, jotka tekevät valintoja, ja koska päivähoiton laatua on alettu pitämään dynaamisena ja subjektiivisena käsitteenä (Hujala ym. 2007, 168-169). Laatu muodostuu toteutetusta asiakaslähtöisyydestä ja asiakkaan kokemasta osallisuudesta. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa, että asiakkaalta saatu tieto, asiakkaan tarpeet ja odotukset, unohtamatta yksilölle määriteltäjä palvelua koskevia oikeuksia, muodostavat perustan palvelujen tuottamiselle. Osallisuudella puolestaan tarkoitetaan asiakkaan kokemusta siitä, että hänen mielipiteitään kuullaan ja hänen vaikuttamismahdollisuutensa turvataan. (Kujala 2010, 73-74.)

3.1 Laadun määrittely

Päivähoiton eri toimijoiden subjektiiviset näkemykset ja kokemukset laadusta voivat olla erilaisia. Varhaiskasvatuksessa on hallinnut kehityspsykologiasta tullut objektiivinen näkökulma, joka on asiantuntijakeskeinen. Laadun suhteen tämä merkitsee sitä käsitystä, että laatua voivat määritellä vain varhaiskasvatuksen asiantuntijat eivätkä lapsien tai vanhempien subjektiiviset käsitykset. Moss, P. (1996, ks. Hujala, Puroila, Parila & Nivala 2007, 158; Parrila 2004, 72) on todennut, että tämän näkökulman voi kyseenalaistaa, sillä tieto rakentuu jokaisen ihmisen omassa ajattelussa ja ymmärryksessä. Siksi kaikkien niiden henkilöiden, joita laatu koskettaa tulisi saada osallistua laadun määrittämiseen. Määrittelyssä on tärkeää tehdä selväksi se, kuka laatua määrittää, missä kontekstissa ja miten. Olemme siis siirtyneet varhaiskasvatuksen vaikutusten, kehitysehtojen ja rakenteiden tutkimisesta asiakkaiden subjektiivisten kokemusten ja käsitysten tutkimiseen sekä prosessitekkijöiden laadun tarkasteluun (Hujala, Puroila, Parila, Nivala 2007, 157; Nummenmaa 2004, 82).

Se miten laatu nähdään ja määritellään, on sidoksissa aikaan, paikkaan ja kulttuuriin sekä rakentuu myös sosiaalisesti (Kurvinen ym. 2006, 192; Nummenmaa 2004, 81; Parrila 2004, 69-71) kertoo, että 1980-luvun ja 1990-luvun taitteessa alettiin ymmärtää, että päivähoidon vaikutuksia lapsen kehitykseen ei voida tutkia irrallaan kotitaustasta. Lapsen kehitykseen päivähoidon lisäksi vaikuttavat lapsen kotitausta ja esimerkiksi päivähoidon muoto. Aloituskeskustelussa tähdätään tämän näkökulman huomioimiseen. Päivähoidon kasvattajien on hyvä olla tietoisia lapsen taustoista ja huomioida ne kasvatustyössä. (Parrila 2004, 73.)

Varhaiskasvatuksen laadun ydin muodostuu kasvatusprosessista, jonka toteutumista säätelevät tietyt reunaehdot. Näitä reunaehtoja voivat suomalaisessa yhteiskunnassa olla muuan muassa päivähoitolaki- ja asetus ja päivähoidon toteuttamista ohjaavat asiakirjat kuten varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet, jotka määrittelevät toiminnan ja sen puitteiden vähimmäisvaatimuksen ja omalta osaltaan kertovat suomalaisista arvoista ja kulttuurista, joka koskee lapsuutta, vanhemmuutta, perheitä ja kasvatusta. (Hujala ym. 159-160; Kurvinen ym. 2006, 192; Parrila 2004, 73.)

3.2 Laadun arviointi ja kehittäminen

Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan tavoitteena on säännöllinen, jatkuva ja kokonaisvaltainen arviointi ja kehittäminen. Varhaiskasvatuksen laatua arvioidaan siitä tehtyjen tutkimusten ja siitä kirjoitetun teorian pohjalta esiin nousevilla laatukriteereillä. Kullekin laatukriteerille on esitetty varhaiskasvatusta säätelevistä laeista ja asetuksista nousevat laatuvaatimukset. Näiden tietojen pohjalta asetetaan kullekin laatukriteerille laadutavoitteet. Kriteerit ovat arkielämään soveltuvia ja niiden avulla on mahdollista nostaa esille tekijät, joita tulee kehittää. Kriteerien pohjalta laaditaan kullekin kunnalle tai päivähoidon yksilölle mittarit, jotka soveltuvat parhaiten heidän omiin lähtökohtiinsa. Mittarit laaditaan niin päiväkodin henkilökunnalle, vanhemmille kuin hallinnolle. Lapsen vanhemmilla on aktiivinen rooli palvelujen laadun arvioinnissa ja kehittämisessä, myös lapsen näkemykset päivähoiton laadusta ovat merkittävät. (Kurvinen ym. 2006, 192-193.)

Päivähoiton aloitusprosessin tai aloituskeskustelun laadun arvioinnissa ja kehittämisessä on kyse siitä, että pyritään asiakaslähtöiseen ja systeemiseen arviointiin, jossa korostetaan prosessi- ja kontekstinäkökulmaa (Kurvinen ym. 2006, 192; Nummenmaa 2004, 83). Laatuun vaikuttaviin tekijöihin kuuluu ehdottomasti vanhempien tyytyväisyys päivähoitoa kohtaan (Hujala 2007, 168).

Aloituskeskustelu toimii koko prosessin pohjana. Jotta kehitystyötä voidaan tehdä, tarvitaan suunnitelma. Jotta saadaan tehtyä suunnitelma, tarvitaan aloituskeskustelu. Jotta voidaan suunnitella ja kehittää, tarvitaan jonkinlainen visio siitä, mihin suuntaan halutaan kehittyä

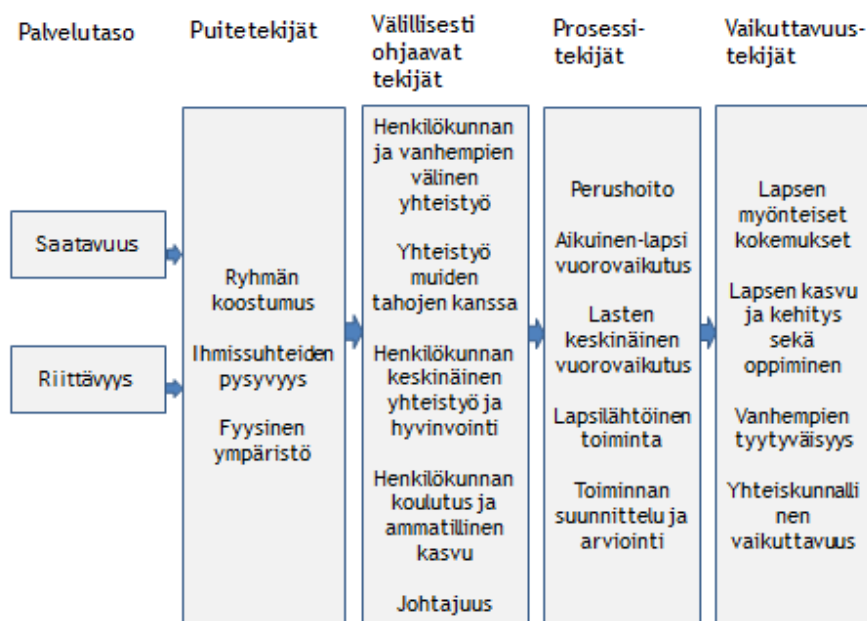
(Hujala, Puroila, Parilla & Nivala 2007, 159). Varhaiskasvatuksessa ja kasvatuskumppanuudessa pyritään siihen, että tämä visio on vanhempien ja päivähoidon kasvattajien yhteinen. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset tarvitsevat asiakaslähtöisessä toiminnassaan tietoa siitä, mitä vanhemmat, lapsi ja koko perhe haluavat, toivovat, tarvitsevat ja odottavat, jotta suunnitelman tekeminen on mahdollista ja jotta heillä olisi mahdollisuus täyttää asiakkaiden eli perheiden tarpeet ammattitaidolla. Aloituskeskustelu on hyvä mahdollisuus tämän vision luomiseen.

Ymmärrys laadusta rakentuu vanhempien omissa tulkinnoissa. Jokainen vanhempi käsitteellistää laatua omien arvojensa, ymmärryksensä ja hallitsemiensa käsitteiden kautta. On tärkeää, että päivähoidon kehittäminen ja laadun määrittely tapahtuu tasa-arvoisessa yhteistyössä ja dialogissa vanhempien, lapsien ja henkilöstön kanssa, joka tuo esiin kaikkien eri osapuolten näkemyksiä. (Hujala ym. 2007, 169; Kurvinen ym. 2006, 192; Nummenmaa 2004, 83; Parrila 2004, 76.) Varhaiskasvatuksen ammattilaisen mahdollisuudet toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta perustuvat vanhempien äänen kuulemiseen ja heidän vaikuttamismahdollisuuksiensa lisäämiseen (Heikka ym. 2009, 72).

Vanhempien näkökulmia tutkittaessa on huomioitava, että vanhempien laatuvaatimukset pohjautuvat heidän kokemuksiinsa päivähoidosta. Hujala ym. (2007, 169) mukaan vanhemmat eivät osaa vaatia laatua, jos heillä ei ole kokemuksia tai tietoa laadukkaammasta päivähoitosta. He myös toteavat vanhempien mielipiteiden olevan sidoksissa laajempaan sosiaaliseen kontekstiin, jossa koko perheen tarpeet ja elämisen konteksti vaikuttaa päivähoidon laadun ja lasten tarpeiden arviointiin (Kurvinen ym. 2006, 196).

Keravan kaupungin päivähoidon aloituskeskustelun laatua määrittelevät muun muassa seikat, jotka kertovat, mistä hyvä laadukas yhteistyö kodin ja päivähoidon henkilöstön välille muodostuu tai miten kasvatuskumppanuuden periaatteet ovat toteutuneet aloituskeskusteluissa. Tässä tutkimuksessa selvitetään muun muassa sitä, miten aloituskeskustelun sisällössä määritellyt asiat ovat sujuneet ja ovatko vanhemmat tyytyväisiä prosessiin.

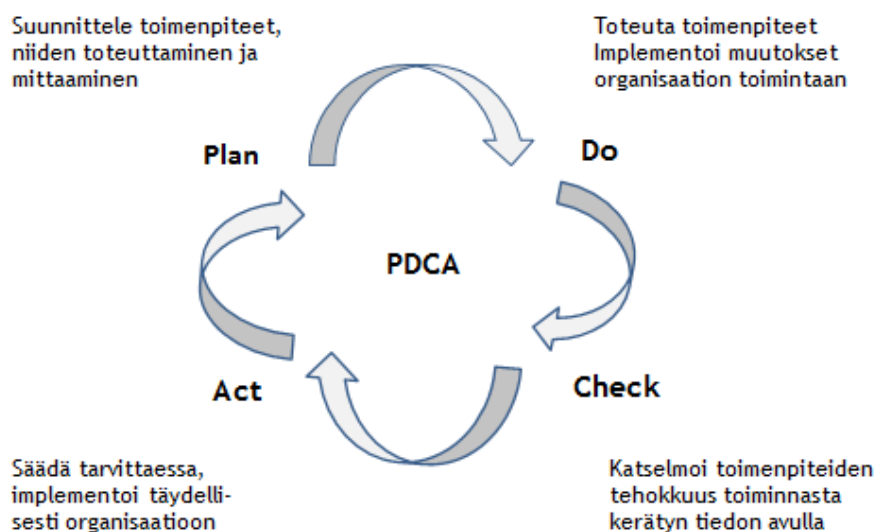
Oulun yliopisto ja 22 kuntaa toteuttivat yhteisen Laadun arviointi päivähoidossa -hankkeen vuosina 1997-2000, jonka pohjalta tuotettiin tieteellisesti perusteltu ja kulttuurisesti arvioitu malli varhaiskasvatuksen laadun arvioinnille ja kehittämiselle (kuvio 2).



Kuvio 2: Laadunarviointimalli (mukaillen Hujala ym. 1999)

Edellä olevassa laadunarviointimallissa keskeistä on päivähoiton henkilökunnan ja vanhempien välinen yhteistyö, päivittäinen vuorovaikutus kaikkien osapuolten kesken ja vanhempien tyytyväisyys kasvatuskumppanuuteen, sen laatuun ja vaikuttavuuteen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen takaamiseksi.

Deming (ks. Hunt 1996, 60; Tuurala 2010) puolestaan on tehnyt tunnetuksi PDCA-mallin (kuvio 3), joka soveltuu hyvin myös varhaiskasvatuksen laadun arviointiin. Nimensä malli on saanut sanoista Plan (suunnittele) - Do (toteuta) - Check (arvioi) - Act (paranna), jatkuvan parantamisen ja järjestelmällisen kehittämisen malli. PDCA-malli perustuu siihen, että kun jokin asia tai tapa toimia saadaan valmiiksi, sitä arvioidaan ja edelleen kehitetään, kunnes asetettu tavoite saavutetaan. Ajatuksena on tunnistaa prosessin aikana kehittämistä vaativat asiat ja niiden todelliset syyt, jotta saadaan poistettua itse ongelma eivätkä vain siihen johtaneet tekijät.



Kuvio 3: PDCA-jatkuvan parantamisen malli (mukaillen Deming ks. Tuurala 2010)

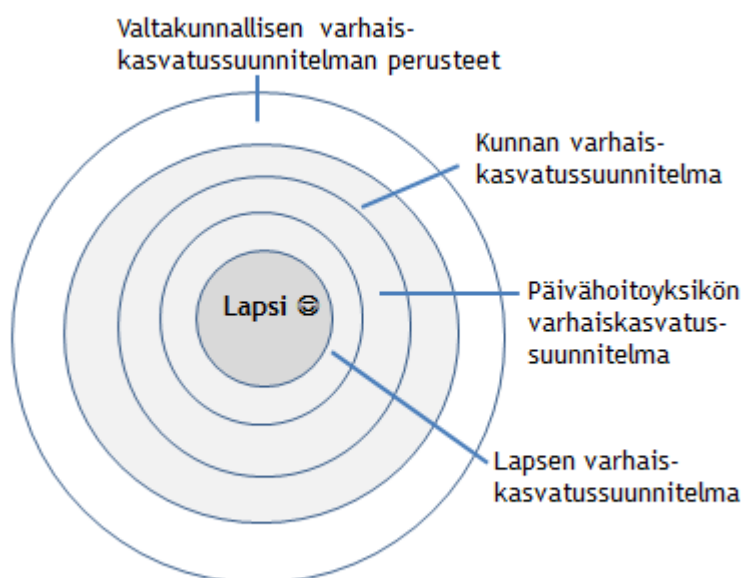
Deming painottaa sitä, että laadunparannustyöhön tulee osallistua kaikkien siihen vaikuttavien tahojen ja hän suosittelee toiminnan seurannassa käytettäväksi tilastollisia menetelmiä, sillä ainoastaan niiden avulla pystytään luotettavasti löytämään ongelmat ja niiden perimmäiset syyt. (Hunt 1996, 60.)

Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan tavoitteena on siis säännöllinen, jatkuva ja kokonaisvaltainen arviointi ja kehittäminen ja tätä tavoitetta tukemaan soveltuu myös yllä kuvattu PDCA-malli. Mallia hyödyntäen voidaan selvittää esimerkiksi aloituskeskustelun laatu ja vanhempien tyytyväisyys aloituskeskustelun laatuun, arvioida sitä palautteen pohjalta ja kehittää edelleen kunnes kaikki osapuolet ovat siihen tyytyväisiä ja ottaa malli sen jälkeen käyttöön yhteiseksi tavaksi toimia koko kunnassa ja kaikissa sen päivähoiton yksiköissä. Nyt tehtävä tutkimus Keravan päivähoiton yksiköissä on juuri tämän PDCA-mallin mukaista laadunparannustyötä, jossa apuna on vanhemmille suunnattu kvantitatiivinen tutkimus.

3.3 Huolellisesta suunnittelusta laadun tuottamiseen

Laadukasta varhaiskasvatusta voidaan edistää myös huolellisella suunnittelulla, jossa jokainen kunta laatii oman varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta. Myös jokainen varhaiskasvatusta tuottava yksikkö tekee oman varhaiskasvatussuunnitelman, jossa kuvataan sen yksikön ja toimintaympäristön erityispiirteitä ja painotuksia. Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään kunnan ja yksiköiden lisäksi myös yksilöllisesti lapselle (kuvio 4). Tavoitteena on lapsen tarpeet esille nostava lapsikohtainen suunni-

telma, jota lähdetään toteuttamaan. (Kurvinen ym. 2006, 197-200.) Nämä kaikki edellä mainitut suunnitelmat ohjaavat ja tukevat varhaiskasvatuksen laadun tuottamista (Hujala ym. 2007, 176-177).



Kuvio 4: Varhaiskasvatussuunnitelmien tasot (Mukaillen Tuurala 2010)

Jokaisella tasolla, niin valtakunnallisella, kunnallisella, kuin yksikkö- ja lapsitasolla käydään prosessia, joka pohjautuu jo aiemmin sivuilla 16-17 esiteltyyn PDCA-sykliin. Ensin tehdään suunnitelma (plan), sitten lapsen varhaiskasvatusta toteutetaan (do), sitten arvioidaan (check) ja arvioinnin jälkeen muutetaan tarvittaessa suunnitelmaa ja toimintaa. PDCA on jatkuvan parantamisen sykli. (Mukaillen Tuurala 2010.)

Ikola-Norrbackan (2004, 167) mukaan panostaminen päivähoitopalveluihin ja niiden laatuun on yksi tärkeä kilpailuvaltti uusien lapsiperheiden houkuttelemiseksi kuntaan. Erityisesti kunnissa, jotka sijaitsevat suuremman kasvukeskuksen lähistöllä kuten esimerkiksi Kerava Helsingin lähellä, tällä kilpailuvaltilla on merkitystä. Nuoret lapsiperheet voivat haluta asua rauhallisemmassa ympäristössä, jolloin onnistuneet päivähoitopalvelut ovat yksi tärkeimmistä houkuttimista valita asuinkunta.

4 Varhaiskasvatusta yhdessä

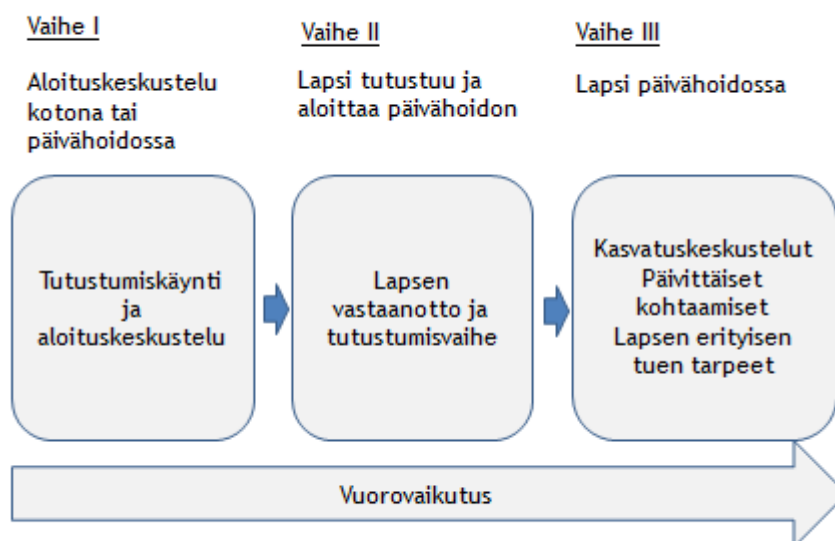
Varhaiskasvatus on varhaislapsuuden kasvatuskäytäntöä tarkoittava käsite, jolla tarkoitetaan alle kouluikäisten kasvatusta. Heikka, Hujala ja Turja (2009, 41) määrittelevät varhaiskasvatuksen teoriaperusteisesti kaikkien kasvatusprosessissa mukana olevien yhteistyöksi. Subjek-

tiivinen päivähoito-oikeus on vahvistanut vanhempien mahdollisuutta saada tukea kasvatustehtäväänsä, ja sitä, että lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen. Laissa lasten päivähoidosta määritelläänkin, että päivähoidon tehtävänä on tukea lasten koteja heidän kasvatustehtäväänsä ja yhdessä vanhempien kanssa varmistaa hyvät edellytykset lapsen tasapainoiseen kehitykseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20; Kurvinen, Neuvonen, Siven, Vartiainen, Vihunen & Vilen 2006, 111; Laki lasten päivähoidosta 36/1973, 2a §.) Kasvattajan tulee mahdollisuuksiensa mukaan tutustua lapsen elämään ja perheeseen ja tämä onnistuu vain yhteistyössä vanhempien kanssa (Järvinen, Laine, Hellman-Suominen 2009, 34). Yhteistyö tarkoittaa vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten keskenään tekemää yhteistyötä, joka rakentuu yhteisestä suunnittelusta ja lapsen arvioinnista (Heikka ym. 2009, 73).

4.1 Kasvatuskumppanuus

Ammattikielessä on viime vuosina alettu puhua kasvatuskumppanuudesta. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten välistä kasvatusyhteistyötä, joka tarkoittaa päivähoidon työntekijöiden ja vanhempien sitoutumista tietoisesti lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Yhteistyö edellyttää molemmilta kasvatuskumppaneilta monia asioita kuten luottamusta, tasa-arvoa, kunnioitusta ja avointa vuorovaikutusta. Kasvatuskumppanuus on tasavertainen vuorovaikutussuhde. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133; Karling, Ojanen, Siven, Vihunen, Vilen 2008, 294; Kurvinen, Neuvonen, Siven, Vartiainen, Vihunen & Vilen 2006, 111; Vasu 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuus rakentuu kolmessa eri vaiheessa, joista ensimmäinen on tutustumiskäynti ja aloituskeskustelu, jota seuraa lapsen vastaanotto ja tutustumisvaihe ja kolmantena vaiheena ovat päivittäiset kohtaamiset, kasvatuskeskustelut, ja lapsen erityisen tuen tarpeet. (kuviot 5). Kaikissa näissä vaiheissa on tärkeässä roolissa päivittäinen avoin vuorovaikutus.



Kuvio 5: Kasvatuskumppanuuden rakentumisvaiheet (mukaillen Kaskela & Kekkonen 2006, 41-47)

Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista ja sitä ohjaa lapsen edun ja oikeuden toteuttaminen (Kaskela & Kekkonen 2006, 17; Vasu 2005, 31). Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on saattaa vanhemmat ja kasvattajat vastavuoroiseen dialogiin ja ottaa vanhempien näkemykset, mielipiteet ja toiveet alusta lähtien osaksi lapsen elämää ja kasvua, sen toteuttamista ja suunnittelua. Tämä onnistuu vain kuulemalla ja kuuntelemalla vanhempia, mikä on tärkeää. (Kaskela & Kekkonen 2006, 12-13.)

Tavoitteena on myös, että varhaiskasvatuksen ammattilaiset ja vanhemmat jakavat lapsen kasvatustehtävän yhteisesti, mutta kuitenkin tukien vanhempien valtaistumista (empowerment) omaa lasta koskevassa päätöksen teossa. Toimivassa kasvatuskumppanuudessa yhdistyy lapselle tärkeiden ihmisten, vanhempien ja hoitajien ymmärrys, kokemus ja tieto lapsesta. (Heikka ym. 2009, 73; Kanninen & Sigfrids 2012, 133; Kaskela & Kekkonen 2006, 17-18.)

Onnistuneessa kasvatuskumppanuudessa lapsen asioista ja elämän tilanteesta päivähoitossa ja kodissa kerrotaan ja jaetaan tietoa molemmiin puolin kunnioittavassa, tasavertaisessa ja avoimessa vuoropuhelussa (Kaskela & Kekkonen 2006, 17-18). Kuulemiseen, kunnioitukseen ja luottamukseen perustuvassa kasvatuskumppanuudessa työntekijä ja vanhempi voivat ilmaista välittömästi myös mahdollisen huolensa lapsesta. Yhtenä tavoitteena onkin tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen tuen tarve. Jos tuen tarvetta ilmenee, vanhemmat ja

ammattilaiset tekevät yhdessä suunnitelman, kuinka lapsen kehitystä, kasvua ja oppimista voidaan tukea parhaalla mahdollisella tavalla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18; Vasu 2005, 31.)

Ammattilaisten pyrkiessä tukemaan lapsen kehitystä ja kasvua he tarvitsevat tietoa lapsen kehityksestä ja sen tukemisesta. Päivittäiset vuoropuhelut avaavat mahdollisuuden puhua niin lapsen tavanomaisista kuin ongelmallisemmistakin asioista. Liian ongelmakeskeistä puhetta on syytä välttää, sillä se aiheuttaa vanhemmissa helposti varautuneisuutta eikä siten tue luottamuksen rakentumista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44.) Työntekijän on tärkeää ymmärtää oman ammatillisen näkökulman lisäksi myös vanhempien näkökulmaa ja vanhemmuuden erilaisia haasteita (Kurvinen ym. 2006, 111).

”Asiantuntijanpuheen” sijaan varhaiskasvattaja jakaa havaintojaan, käsityksiään, tietoaan ja kokemuksiaan lapsesta kunnioittavasti ja arkisesti (Kaskela & Kekkonen 2006, 20). Kaskela ja Kekkonen (2006, 16) muistuttavat, etteivät kasvattajan neuvot voi suoraviivaisesti ohittaa vanhempien tietämystä lapsesta, joka on kerääntynyt koko lapsen elinajalta. Kasvatuskumppanuus perustuu perhelähtöisiin työmalleihin (Kaskela & Kekkonen 2006, 19), joissa ei oleteta, että asiantuntijalla olisi ”oikeampaa” tietoa. Asiantuntijuuden sijaan arvoa annetaan siis vanhemman oman lapsensa tuntemukselle. Työntekijän on pyrittävä kunnioittamaan erilaisia perheitä, heidän arvojaan ja valintojaan ja tutustuttava vanhempien kasvatuskäsityksiin. Kun vanhempi luottaa siihen, että lasta hoitava työntekijä kunnioittaa ja ymmärtää myös vanhempia, sitä avoimemmin vanhempi keskustelee lapsen hyvinvoinnista. (Kurvinen ym. 2006, 111.)

Yhteisessä suunnittelussa ja lapsen arvioinnissa korostuu vahva vuorovaikutus. Vuorovaikutuksen merkityksestä keskusteltaessa puhutaan myös kontekstuaalisesta mallista (kuvio 6), jolla tarkoitetaan lapsen erilaisia kasvuympäristöjä ja niiden välistä vuorovaikutusta. Mallissa keskeistä ovat lapsi ja hänen toimintaympäristönsä, jossa lapsi kasvaa, kehittyy ja oppii. Kontekstuaalisen kasvun malli auttaa ymmärtämään lapsen erilaisia kasvuympäristöjä ja niiden vuorovaikutusta, esimerkiksi sitä, miten lapsi toimii kotona tai päivähoitopaikassa. Kontekstuaalisessa mallissa lapsen oma koti on hänelle tärkein kasvuympäristö. Myöhemmässä vaiheessa kasvuympäristö laajenee lapsen päivähoitopaikkaan, jolloin vuorovaikutus kasvatuskumppanuudessa entisestään korostuu. Mallin uloin kehä kuvaa sitä, että alle kouluikäisen lasten vanhemmilla on lainsäädännön turvaama subjektiivinen oikeus lapsen päivähoito- ja esiopetuspaikkaan. Keskeistä tässä mallissa on, että lapsen kehitys on hänen kasvattajiensa ja lapsen keskinäisen yhteistyön tulos. (Karling, Ojanen, Siven, Vihunen, Vilen 2008, 295.)



Kuvio 6: Kontekstuaalisen kasvun malli (mukaillen Hujala ym. 1999, 12)

Kasvatuskumppanuus ei ole vain ruusuilla tanssimista. Se siis edellyttää luottamusta ja kunnioitusta kumppaneiden kesken ja valmiutta jakaa arjen huolia esimerkiksi lasta koskevissa kasvatuskysymyksissä (Kaskela & Kekkonen 2006, 15). Erityistä luottamusta tarvitaan niissä ristiriitatilanteissa, joissa työntekijän havainnot ja käsitykset lapsen tarpeista tai tilanteesta eivät kohtaa vanhempien käsitysten kanssa (Kaskela & Kekkonen 2006, 21). Kasvatuskumppanuudessa ihanteellisin tilanne on se, että kumppanit jakavat yhteiset kasvatuskäytännöt ja käsitykset lapsen tarpeista sekä tavoitteista (Järvinen ym. 2009, 164; Kaskela & Kekkonen 2006, 12; Kurvinen ym. 2006, 112). Tämä ei ole aina mahdollista. Kasvatuskumppanuuden realistisempi tavoite onkin tunnistaa vuoropuhelun avulla päivähoidon ja kodin käytäntöjen erilaisuus (Kaskela & Kekkonen 2006, 15). Tärkeä kysymys onkin: miten kumppanit onnistuvat etsimään ja löytämään yhteisesti hyväksytyn tavan tukea lapsen kasvua ja kehitystä.

4.2 Vanhempien osallisuus

Kasvatuskumppanuus rakentuu tietoisesta, myönteisestä ja ratkaisukeskeisestä asenteesta, ammattitaidosta ja vanhemmille annettusta mahdollisuudesta osallistua oman lapsensa varhaiskasvatukseen (Kaskela & Kekkonen 2006, 16-17). Kaskela ja Kekkonen muistuttavat (2006, 25-27), että vaikka vanhemmat poistuvatkin ”päivähoidon areenalta” päiväksi jätettyään lapsensa hoitoon, vanhemman oikeus osallistua lapsensa kasvatukseen ei lakkaa.

Osallistumisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että vanhemmalle tarjotaan mahdollisuus kertoa omia näkemyksiään lapsesta, lapsen hoidosta tai kasvatuksesta sekä huolistaan ja toiveistaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissakin sanotaan, että vanhemmalla tulee olla mahdollisuus osallistua omaa lastaan koskeviin keskusteluihin ja tätä osallisuutta on lisättävä (Kaskela & Kekkonen 2006, 25; Vasu 2005, 31). Vanhemmille pitäisi järjestää tilaisuuksia keskustella sekä oman lapsensa kasvatuksesta että oman päivähoitoyksikön varhaiskasvatustoiminnasta. Keskustelujen lisäksi vanhemmilla tulee olla mahdollisuus osallistua lapsensa päivähoitoyksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja sen arviointiin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.) On päivähoidon henkilöstön vastuulla, että vanhemmalla on edellytykset osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen (Kaskela & Kekkonen 2006, 19).

Kasvatuskumppanuus vaatii kasvattajalta positiivista asennetta ja hyvin omaksuttua toimintaa, joka edellyttää työntekijältä vuorovaikutustaitojen harjoittelua, oman toiminnan reflektointia ja yhteisen ymmärryksen etsimistä vanhempien kanssa. On huomattava, että osallistuminen ei ole vielä tae osallisuudesta. Vanhempi voi osallistua esimerkiksi vanhempainiltaan ja tuntea silti, ettei ole osallinen. Tavoitteena onkin vahvistaa vanhemman kokemuksellista osallisuutta. Osallisuus on jokaisen henkilökohtainen kokemus tai jäsenyyden tunne ja mahdollisuus osallistua yhteisölliseen prosessiin. Kokemuksen ja tietämyksen vaihto vuorovaikutuksessa päivähoidon kasvattajien tai muiden lasten vanhempien kanssa on hyvä lähtökohta osallisuudelle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25-27.)

Tehtäessä lapselle varhaiskasvatussuunnitelmaa sen rakentuminen lähtee liikkeelle aina vanhempien näkemyksistä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhteistyössä vanhempien kanssa mahdollistaa vanhempien osallistumisen yhteisten tavoitteiden suunnitteluun lapsen kasvun ja oppimisen tukemiseksi. (Heikka ym. 2009, 9.) Näin kasvatuskumppanuus toteutuu varhaiskasvatuksessa ensimetreiltä lähtien. Heikka ym. (2009, 9) näkevät, että vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksen suunnittelussa on noussut merkittäväksi kasvun kontekstuaalisuutta korostavan näkemyksen myötä. Kontekstuaalisella näkemyksellä tarkoitetaan lapsen ja hänen kasvuympäristönsä erottamattomuutta. Lapsen yksilöllinen kasvu, kehitys ja oppiminen tapahtuu ympäristön yhteisprosessina eli lapsi oppii toimiessaan yhdessä joko lasten tai aikuisten kanssa (Järvinen ym. 2009, 32). Lapsi rakentaa myös ymmärrystään omasta arvostaan asenteiden ja tunteiden pohjalta, jota kasvattajat päivähoidossa ja vanhemmat kotona osoittavat (Kaskela & Kekkonen 2006, 13-15). Kasvatuskumppanuus vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan kanssa rakentuu myös tälle ajatukselle.

Yhteistyö vanhempien kanssa rakentuu yhteisen suunnittelun ja arvioinnin varaan. Arvioinnin tehtävänä on saada mahdollisimman monipuolinen kuva lapsesta ja hänen suhteestaan ympäristöönsä eri konteksteissa. Tämä ei ole mahdollista ilman vanhempien apua ja tietoa (Heikka ym. 2009, 73). Kasvattajilla on mahdollisuus saada vanhemmilta tietoa kuulemalla vanhem-

pia. Aloituskeskustelu ja Vasu-keskustelut ovat arvioinnin välineitä (Alasuutari 2010, 190). Kasvattajien tulisi tuoda tämä esille esimerkiksi aloituskeskustelussa. Vanhempien tekemät arvoinnit omasta lapsestaan ovat tärkeitä, koska vanhemmilla on tietoa lapsesta kotiympäristössä ja muissa lapselle tärkeissä ympäristöissä. Työntekijöillä on taas tietoa lapsesta päivähoiton ryhmän jäsenenä ja hänen vuorovaikutuksestaan päivähoiton lapsien ja aikuisten kanssa ympäristössä, jossa ryhmä toimii. On hyvä huomioida, että päivähoiton ympäristö ja toiminta ovat usein suunniteltu ryhmiä varten, ei ainoastaan yhtä tai kahta lasta varten - toisin kuin kotona.

Kun kasvattajat arvioivat lasta, päivähoiton institutionaaliset käytännöt ja tavat vaikuttavat tulkintaan. He esittävät tulkinnan siitä, miten lapsen toiminta vastaa päivähoiton käytäntöjen ja tapojen asettamia oletuksia ja odotuksia. Tästä ympäristöjen erilaisuudesta johtuen lapsi toimijana saattaa näyttäytyä eri tavalla vanhemmille ja päivähoiton kasvattajille. Tämä saattaa aiheuttaa vanhemmissa jopa hämmennystä tai epäileväisyyttä kasvattajien puheita kohtaan, jos kasvattajat esimerkiksi kertovat lapsen käytöksestä päivähoitossa. (Alasuutari 2010, 190; Heikka ym. 2009, 73.)

Arviointi antaa tietoa lapsen kokemuksista, mielenkiinnon kohteista, oppimisesta, kasvun ja kehityksen edistymisestä ja varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamisesta (Heikka ym. 2009, 73). Arviointi ei kuitenkaan aina liity vain lapseen. Alasuutari (2010, 190) esittää, että vanhempien toiminta muodostuu yhtäläillä arvioinnin kohteeksi, vaikka sitä pidetään jollain lailla piilossa, eikä siitä haluta puhua. Kasvattajalta saatu palaute osoittaa vanhemman toiminnan hyväksyttävyyttä. Jos lapsen vanhempi ymmärtää kasvattajan olevan eri mieltä vanhemman näkemyksistä tai toiminnasta, merkitsee tämä lapsen vanhemman näkemyksen asettamista kyseenalaiseksi. Jos lapsen vanhempi kuitenkin huomaa, että hänen näkemyksensä tai toimintansa hyväksytään, hän samalla kokee, että häntä myös arvostetaan kasvattajana, vanhempana ja yhteistyökumppanina. (Alasuutari 2003, 170.)

Arviointi on myös lisääntyneen ymmärryksen käyttämistä lapsen hyväksi. Arvioinnin tarkoituksena on edistää lasten hyvinvointia, oppimista ja kehitystä. (Heikka ym. 2009, 59.) Koska varhaiskasvatuksessa kunnioitetaan lapsen yksilöllisyyttä, persoonaa, ainutkertaisia tarpeita ja kiinnostuksen kohteita, viimekäden tieto lapsesta luo perustan lapsikohtaiselle kohtaamiselle (Heikka ym. 2009, 4). Heikka ym. (2009, 4) toteavatkin, että lapsilähtöisen pedagogiikan hyvän toteutumisen edellytyksenä on, että kasvattajalta löytyy herkkyyttä havainnoida lasten yksilöllisen kasvun ja kehittymisen tarpeet ja huomioida ne kasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Arvioinnin lähtökohtina tulee olla asiantuntemukseen perustuva vuorovaikutus, jossa sekä vanhemmat että päivähoiton kasvattajat yhdessä rakentavat yhteiset tavoitteet toinen toisi-

aan kuunnellen ja arvostaen. Arvioinnissa ja tavoitteenasettelussa on hyvä huomioida perheiden erilaiset lähtökohdat ja suunnitelmat, jotka määrittelevät sen, millaiset vuorovaikutuksen muodot toimivat ja mitkä asiat nousevat kulloinkin keskeisiksi. Tämä edellyttää päivähoidon henkilökunnalta perheiden yksilöllisyyden ymmärtämistä ja kunnioittamista sekä joustavuutta menettelyissään. (Heikka 2009 ym., 73.)

5 Päivähoidon aloitus

Päivähoidon aloitus on merkittävä vaihe lapsen ja koko perheen elämässä (Kaskela & Kekkonen 2006, 23; Kurvinen ym. 2006, 115). Kun lapsi aloittaa päivähoidon, perheen arki muuttuu. Lapsen ympäristö laajenee ja monimutkaistuu hetkessä. Ero vanhemmista voi olla uutta ja ahdistavaa. (Kurvinen 2006, 115.) Myös vanhemmat joutuvat sopeutumaan siihen, että työelämällä, perhe-elämällä ja päivähoidolla on kaikilla omat odotuksensa ja aikarajoituksensa (Kaskela & Kekkonen 2006, 13).

5.1 Päivähoitoon sopeutuminen

Päivähoidossa kaikki on lapselle uutta ja ennakkoimatonta. Lapset reagoivat hoidon aloitukseen kodin ulkopuolella eri tavoin. Päivähoitoon sopeutuminen riippuu monestakin eri tekijästä kuten lapsen iästä, aikaisemmista hoitokokemuksista ja erotilanteista, lapsen temperamentista, perheen kokonaiselämäntilanteesta, hoidon aloituksen järjestelyistä ja vanhempien luottamuksesta hoitohenkilökuntaan (Kalland 2012, 59). Päivähoidon aloittamisen vaiheeseen on syytä kiinnittää sitä enemmän huomiota, mitä pienemmästä lapsesta on kyse (Kurvinen ym. 2006, 115). Kasvattajan tehtävänä on auttaa lasta muodostamaan suhdetta uuteen kasvuympäristöön, mutta samaan aikaan auttaa lasta säilyttämään ja järjestämään suhdettaan siihen, mitä hänellä jo on (Kaskela & Kekkonen 2006, 14).

Lapsen ja vanhemman kiintymys- ja tunnesuhde on lapselle ensiarvoisen tärkeä ja siksi kasvattajan tulee vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta, varsinkin, kun lapsi aloittaa ensimmäisen kerran päivähoidon ja alle kolmevuotiaiden kohdalla, joilla puheen kehittyminen on vielä kesken. Tätä varten kasvattaja tarvitsee tietoa lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja kykyä edistää sitä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.) Tässä tutkimuksessa ei perehdytä syvemmin lapsen eroahdistukseen tai kiintymyssuhdeteorioihin, mutta pohditaan kylläkin lapsen etua aloituskeskustelun näkökulmasta. Aloituskeskustelun yhtenä tavoitteena on helpottaa lapsen päivähoidon aloittamista (Söderqvist H. 2012). Lapsen lisäksi kasvattajan on rakennettava kasvatuskumppanuutta vanhempien kanssa. Myös vanhempien omaa eroahdistusta on hyvä käsitellä, sillä vanhempien tunnetilat vaikuttavat suoraan lapseen (Kurvinen 2006, 115). Vanhemman tai aikuisen kyky ennakoida ja jäsentää

arkiset tilanteet lapsen kehitystä tukeviksi liittyy oleellisesti lapsen kehitykseen (Kalland 2012, 59).

Vanhemmilla saattaa olla omia kokemuksia ja muistoja päivähoidon aloittamisesta, jotka herättävät erilaisia tunteita ja reaktioita lapsen aloittaessa päivähoidon. Ilman omiakin muistoja lapsen siirtyminen päivähoitoon herättää erilaisia, mutta luonnollisia tunteita syyllisyydestä helpotukseen. Vanhemman oman tunteet ja kokemukset vaikuttavat suuresti siihen, miten vanhempi pystyy tukemaan lasta tilanteessa, jossa lapsen arki muuttuu. Usein vanhemmat eivät tiedosta omien tunteiden tai kokemusten vaikutusta omaan toimintaansa tai omiin reagoititapoihinsa. (Kanninen & Sigfields 2012, 134.)

Kanninen ja Sigfields (2012, 137) toteavatkin, että lasta hoitavien aikuisten, vanhempien ja hoitajien hyvä ja toimiva yhteistyö on tärkeää lapsen kannalta. Lapsi tarvitsee kokemuksen, että häntä hoitavat aikuiset pyrkivät yhteistyössä toimimaan hänen hyvinvointinsa parhaaksi. Kun vanhemmat luottavat kasvattajiin, he voivat kokea olonsa turvallisiksi ja huolettomaksi, että lapsi on asiantuntevassa hoidossa. Vanhemmille on tärkeää, että lapsen tarpeet ja toiveet tulevat kuulluksi, nähdyksi ja vastaanotetuksi. Luottamuksellista kumppanuutta kannattaa alkaa rakentamaan heti päivähoitosuhteen alussa, sillä riittävä luottamus on edellytys myös hankalien asioiden puheen ottamiseksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21-23.)

5.2 Päivähoidon aloituskeskustelu

Päivähoidon aloituskeskustelu on ensimmäinen ja tärkeä vaihe varhaiskasvatuksen aloitusprosessia. Aloituskeskustelu on päivähoidon aloite tutustua lapseen ja lapsen perheeseen. Se antaa mahdollisuuden kohtaamiselle ja keskustelulle. Aloituskeskustelusta alkaa vanhempien ja päivähoidon välinen kasvatuskumppanuus, joka alkaa aina tutustumisesta (Kaskela & Kekkonen 2006, 41, 106-107).

Aloituskeskustelu käydään, kun vanhemmat ovat saaneet päätöksen päivähoitopaikasta ja lapsen tulosta päivähoitoon on sovittu (Kekkonen 2012, 160). Aloituskeskustelu on tarkoitus käydä, ennen kuin lapsi on aloittanut päivähoidon, jotta vanhemmille jää aikaa valmistaa ja saattaa lasta päivähoitoon. Ennen tutustumisjaksoa käyty keskustelu auttaa myös lapsen hoitajaa, sillä aloituskeskustelusta saatu tieto lapsesta syventää hoitajan tietoja lapsen luonteesta, tarpeista ja kyvyistä, kun hän tutustumisen aikana näkee lapsen toimintaa käytännössä. (Kanninen & Sigfields 2012, 145; Kurvinen 2006, 112.)

Aloituskeskustelu voidaan käydä myös tilanteissa, joissa lapsi aloittaa esiopetuksen tai siirtyy ryhmästä tai päiväkodista toiseen (Kaskela & Kekkonen 2006, 41-42; Kurvinen ym. 2006, 112). Aloituskeskustelussa ovat vanhempien lisäksi mukana lapsen tuleva omahoitaja työparinsa

kanssa tai esimerkiksi päiväkodin johtajan kanssa (Kaskela & Kekkonen 2006, 42). Sekä kirjallisuudessa että todellisuudessa esitetään ja on erilaisia käytäntöjä siitä, onko lapsi paikalla aloituskeskustelussa vai ei. Vaikka lapsi ei olisi paikalla keskustelutilanteessa, lapsi silti henkilöityy ja kasvattaja tutustuu lapseen vanhempien tuottaman puheen kautta esimerkiksi kokemuksina, mielikuvina, kuvauksina ja kertomuksina. (Kekkonen 2012, 160.)

Kaskela ja Kekkonen (2006, 41) puhuvat perheen kotona tapahtuvasta tutustumiskäynnistä, joka on osa kasvatuskumppanuus-koulutusmallia, mutta aloituskeskusteluja käydään myös päivähoidossa. Varhaiskasvatuksen tutustumiskäynnillä kotiin yritetään rakentaa jatkumoa muun muassa neuvolan käytännölle, jossa terveydenhoitaja vierailee perheen kotona lapsen syntymän jälkeen.

Kaskelan ja Kekkosen mukaan (2006, 41) luontevin paikka tutustumiselle ja ensimmäiselle tapaamiselle on lapsen ja perheen oma koti. Tutustumiskäyntiä kotiin voidaan ehdottaa vanhemmille esimerkiksi samalla, kun perheelle vahvistetaan tieto lapsen päivähoitopaikasta. Perheen niin toivoessa aloituskeskustelu voidaan käydä myös päivähoitopaikassa tai esimerkiksi jossain muussa sopivassa paikassa. Alan kirjallisuudessa puhutaan tutustumiskäyntien tärkeydestä kotona. Suuntaus herättää kysymyksiä, kokevatko perheet tutustumiskäynnit kotiin tarpeellisina tai miellyttävinä.

Kaskela ja Kekkonen (2006, 41-42) perustelevat, että koti on vanhemmille tuttu tila toisin kuin lapsen tuleva päivähoitopaikka. Aloituskeskustelun lähtökohtana on tarjota perheelle puheenvuoro, jolloin ajatellaan oman kodin olevan vanhemmille turvallinen paikka puhua omasta perheestä ja lapsesta, jossa vanhempien kynnys ilmaista omia odotuksia, pelkoja tai toiveita madaltuu. Työntekijäkin saa konkreettisemmän näkemyksen lapsen elämästä ja kodista verrattuna siihen, että keskustelu käytäisiin päivähoidon tiloissa. Hoitajan ajatukset eivät enää perustu pelkästään mielikuvien varaan, vaan kotona käyty aloituskeskustelu tarjoaa työntekijöille korvaamatonta, paljon syvempää tietoa lapsesta, lapsen kodista ja perheen kasvatuskulttuurista (Kanninen & Sigfields 2012, 138). Myös kasvattaja joutuu uuteen asetelmaan perheen kodissa. Perheen koti on työntekijälle vieras paikka, jolloin työntekijä saa oman kokemuksen siihen, miltä lapsesta tuntuu luoda suhdetta uusiin ihmisiin oudossa ympäristössä. Kasvattaja voi hyödyntää kokemaansa luodessaan kuulevaa ja sensitiivistä suhdettaan lapseen ensimmäisten hoitoviikkojen aikana. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41-42.)

Kasvattajien välistä kumppanuutta aletaan rakentaa heti, kun vanhemmat saavat vahvistuksen päivähoitopaikasta (Kurvinen ym. 2006, 200). Aloituskeskustelun ja tutustumiskäynnin tavoitteena Kekkosen (2012, 155) mukaan on käydä lapsen päivähoidon aloitukseen liittyvä keskustelu, jossa keskitytään lapsen päivähoidon valmistamiseen, lasta koskevan tiedon jakamiseen, lapsikohtaisen kasvatuskäytäntöjen sopimiseen sekä päivähoidon ja perheen kump-

panuussuhteen rakentamiseen. Aloituskeskustelu luo pohjan tulevalle kasvatuskumppanuudelle.

Aloituskeskustelun tai tutustumiskäynnin tavoitteena on antaa vanhemmille tilaa ja aikaa kertoa lapsestaan ja käydä läpi vanhempien ajatuksia, toiveita ja odotuksia, jotka liittyvät lapsen päivähoiton aloitukseen (Kanninen & Sigfiels 2012, 140). Vanhemmilla voi olla monenlaisia odotuksia, pelkoja ja toiveita päivähoiton aloituksesta, joiden kuuleminen on kasvattajalle tärkeää. Omien tunteiden ilmaisu ja ajatusten selkiintyminen auttaa vanhempia valmistamaan ja tukemaan lasta muutoksessa. Aloituskeskustelun yhtenä tavoitteena on siis auttaa vanhempia valmistamaan lasta päivähoiton aloitukseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41.)

Vanhempien kokemus kuulluksi tulemisesta on keskeinen tavoite: lapsikohtaisessa aloituskeskustelussa työntekijä asettuu kuuntelijan asemaan vanhempien ollessa keskustelussa aktiivisia (Kaskela & Kekkonen 2006, 42; Kekkonen 2012, 160). Tämä onkin mielenkiintoinen asetelma hierarkian kannalta. Työntekijän asettuessa kuuntelijan rooliin jopa vieraalla maaperällä perheen kodissa perinteinen asiantuntijuuteen perustuva hierarkkinen järjestys kiepsahtaa päikseen. Vanhemmista tulee asiantuntijoita, joihin luotetaan lapsen liittyvässä tuntemuksessa (Kekkonen 2012, 160).

Aloituskeskustelu onkin vanhemmalle hyvä mahdollisuus puhua lapsestaan tunnin ajan tästä kiinnostuneelle henkilölle ja se tarjoaa mahdollisuuden rakentaa luottavainen suhde kodin ja päivähoitopaikan välille. Omahoitaja voi saada keskustelussa arvokasta tietoa muun muassa siitä, miten lasta voi auttaa sopeutumaan uuteen tilanteeseen tai ympäristöön, mikä saa lapsen rauhoittumaan tai miten lapsi laitetaan nukkumaan. Aloituskeskustelu antaa tietoa lapsesta ja perheestä ammattilaisille, mutta myös ammattilaisella on mahdollisuus tarjota tietoa vanhemmille päivähoiton aloittamisesta siirtymävaiheena esimerkiksi siitä, miten lapsi saattaa reagoida päivähoiton aloitukseen ja miten kauan sopeutuminen kestää sekä auttaa vanhempia ymmärtämään oman roolinsa merkitystä ja hyvän päivähoitoon siirtymisen hyödyistä lapselle. (Kanninen & Sigfiels 2012, 133.) Keskustelu on ainutlaatuinen tilaisuus vaikuttaa siihen, millaisia käytäntöjä vanhemmat luovat ja tällaisen tiedon välittäminen neutraalisti vanhemmille ennen päivähoiton aloittamista on helpompaa kuin myöhemmässä vaiheessa, jolloin vanhemmat saattavat kokea tietojen antamisen herkemmin syyllistävänä (Kanninen & Sigfiels 2012, 140).

5.3 Perhettä kuunnellen ja kunnioittaen

Aloituskeskustelussa toteutuvat kasvatuskumppanuuden periaatteet ja aloituskeskustelu käydään perhettä kuulevalla, kunnioittavalla, luottamusta ja dialogia rakentavalla tavalla. Kes-

keinen tavoite on vanhempien kokemus kuulluksi tulemisesta, joka rakentaa luottamuksellista suhdetta päivähoidon ja kodin välille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41-42; Kurvinen 2006, 115.)

Kasvatuskumppanuus on vuoropuhelua. Vuoropuhelu ei ole mahdollista ilman toisen kuulemistä. Aito kuuleminen tarkoittaa aitoa läsnä olemista ja kiinnostusta kuunnella. Se vaatii myös empatiakykyä ja rehellisyyttä. Kuulemiseen ei sisälly tarvetta päteä tai puolustautua, vaikka kasvattaja olisikin eri mieltä vanhempien kanssa. Kuulluksi tuleminen on vanhemmalle eheytävä kokemus ja vanhemmalta kuultu tieto rakentaa kasvattajan ymmärrystä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32-33.) Kasvattaja voi kuunnella vanhempaa kaikissa keskusteluissa kuten aloituskustelussa tai kasvatuskusteluissa, mutta ennen kaikkea päivittäisessä arjessa, tuottaessa ja hakiessa lasta päivähoidosta.

Rinaldi (2005, 20-21) määrittelee, että kuunteleminen ei tarkoita vain korvilla kuulemistä, vaan kuuntelemista kaikilla aisteillamme. Kuuntelua ohjaavat uteliaisuutemme, ihailumme, epäilyksemme ja kiinnostuksemme kuultavaa asiaa kohtaan. Kuunteleminen tuo yksilön tuntemattomasta näkyväksi. Kuunteleminen on avoinna olemista toisen näkökulmalle myös erilaisuudelle ja tulkinnoille. Kuunteleminen usein sisältää myös tulkinnan, joka antaa kuulemallemme asialle merkityksen ja myös arvon sille, joka uutta tietoa meille tuottaa. Kuunteleminen edellyttää kykyä toivottaa erilaisuus tervetulleeksi ja kykyä tunnustaa oma tietämättömyys ja kestämiään epävarmuutta, jota koemme, kun meidän varmuuttamme kyseenalaistetaan. Kuunteleminen on lähtökohtana minkä tahansa oppimisen suhteen. Rikastutamme tietoisuuttamme kuuntelemalla toisia ja heidän esityksiään sekä olemalla avoimia.

Kuulemisen kautta voidaan oppia hyväksymään ja ymmärtämään toista ihmistä. Vanhemmilla kuten kaikilla ihmisillä on tarve tulla hyväksytyksi sellaisena, kuin he ovat. Kasvattajan kunnioittava asenne osoittaa vanhempien arvostamista ja hyväksymistä. Arvostus on ajatuksissa ja ilmenee tekoina. Rehellisyys ja avoimuus ovat kunnioituksen merkkejä. Kunnioitus ei ole itsestäänselvyys, kun kohtaamme erilaisuutta. Ihmisen on helpompi hyväksyä arvoja ja toimintatapoja, jotka ovat lähellä hänen omiaan. Erilaisuutta ei ole yhtä helppo hyväksyä, varsinkin jos se on omaa arvomaailmaa vastaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.) Se vaatii ammatillisuutta ja pitää muistaa, ettei kuuleminen tarvitse välttämättä arviointia. Muut kasvatuskumppanuuden periaatteet, jotka seuraavaksi esitellään, eivät voi toteutua, jos kuuleminen ei ole toteutunut.

Luottamus syntyy kuulemisen ja kunnioituksen periaatteista. Luottamuksen rakentuminen vie aikaa, mutta on välttämätöntä, sillä kasvatuskumppanuuden osapuolet ovat keskinäisessä riippuvuudessa toistensa tietämyksestä lapsesta (Kekkonen 2012, 160). Kuten kaikki muutkin kasvatuskumppanuuden periaatteet, luottamus syntyy vuorovaikutuksessa. Kun kasvattaja on aidosti kiinnostunut lapsesta ja haluaa rakentaa lapseen sensitiivisen suhteen, se herättää

vanhemmissa turvallisuuden tunteen ja luottamuksen lapsen hyvästä hoidosta. Luottamus rakentuu myös, kun vanhempien ajatuksista, kasvatuskäsityksistä ja toiveista ollaan kiinnostuneita ja vanhemmat saavat mahdollisuuden vaikuttaa lapsensa hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyviin asioihin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.) Aloituskeskustelu on kasvattajalle ensimmäinen ja hieno mahdollisuus aloittaa luottamuksen rakentaminen.

Vain kuuntelevassa suhteessa voi olla aitoa vuoropuhelua, jossa molempien kasvattajien ja kumppaneiden ajatukset tulevat esille. Dialogi tarkoittaa tasa-arvoista puhetta, jossa toisen tietämys ei ole arvokkaampaa kuin toisen. Keskustelussa haetaan yhteistä ymmärrystä ja tehdään erilaisia tulkintoja todellisuudesta. Dialogissa ei väitellä, arvioida toista tai juututa epäolennaiseen, vaan puhutaan itsestä käsin ja annetaan tilaa toisen ajatuksille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38-39.)

6 Tutkimus

Tutkimusongelma ja sen teoreettinen viitekehys tai lähtökohdat ohjaavat tutkimusta. (Heikkilä 1998, 142.) Tällä tutkimuksella haetaan vastausta tutkimuskysymykseen, miten keravalaiset vanhemmat ovat kokeneet päivähoidon aloitusprosessiin kuuluvan aloituskeskustelun.

6.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Aloituskeskustelun tutkimisen tarkoituksena on saada vanhempien ääni kuuluville, kuulla heitä paremmin. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa selkeä vastaus edellä esitettyyn tutkimuskysymykseen ja kerätä palautetta päivähoidon aloittamisen prosessista, siitä, miten yhtenäisenä palveluprosessin aloituskeskustelu toimii, ovatko vanhemmat tyytyväisiä ja miten prosessia ja aloituskeskustelua tulisi jatkossa kehittää niin, että sille asetetut tavoitteet saavutettaisiin.

Aloituskeskustelussa on tärkeä pyrkimys mahdollistaa perheen osallisuus päiväkodin kasvatustehtävään, joka kasvatuksessaan tähtää lapsen hyvinvointiin. Kun lapsi on päivähoidossa noin kahdeksan tuntia päivässä, viitenä päivänä viikossa, ovat lapsen kasvattajia vanhempien lisäksi myös päivähoidon ammattilaiset. Kasvatuskumppanuuden merkitys on valtava. Kasvatuskumppanuus tukee parhaimmillaan kaikkia osapuolia, sekä vanhempia että ammatillisia kasvattajia, joiden toimiva kumppanuus kasvattajina on lapsen etu. Aloituskeskustelun merkittävyyden tutkiminen, aloituskeskustelun esille tuominen ja sen kehittäminen on tarpeellista, mikä tuli selkeästi esille keskusteluissa Keravan varhaiskasvatuksen suunnittelijoiden kanssa.

Tämä tutkimus antaa vanhemmille mahdollisuuden osallistua Keravan kaupungin varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen. Tutkimukseen liittyy siis osallistava ja vahva kehittämishalu ja laadun parantamisen näkökulma.

6.2 Tutkimusaineisto

Tutkimus toteutettiin Keravan kaupungin toimeksiannosta päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa helmi-maaliskuussa 2013. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kaikki kunnallisen päivähoidon aloittaneet lapset ja heidän vanhempansa, jotka ovat käyneet aloituskeskustelun alkaen lokakuusta 2012. Tutkimuksessa ei tehty otantaa. Perusjoukon suuruus oli 96 perhettä tai vanhempaa. Kokonaistutkimus kannattaa tehdä, jos perusjoukko on pieni. Kyselytutkimuksessa jopa alle 200 -300:n perusjoukkoa pidetään pienenä. (Heikkilä 1998, 33.)

Tutkimus toteutettiin siten, että päiväkotien johdolle lähetettiin sähköpostitse tutkimusta koskeva saatekirje (liite 2.) kysymyslomakkeineen (liite 3.), jossa tutkimukseen kutsuttaville annettiin mahdollisuus vastata tutkimukseen joko sähköisen linkin kautta tai paperilomakkeen kautta. Ennen tutkimusta tutkimuksen tiedottamisvastuu vanhemmille oli päiväkohdin johdolla.

Tutkimus oli avoinna yhteensä kolme viikkoa. Tutkimuksesta lähetettiin kaksi muistutusta (liite 4). Tutkimukseen osallistui 32 vastaajaa, vastausprosentiksi muodostui 33 %. Tuloksista ei voi vetää tilastollisesti luotettavia johtopäätöksiä, mutta ne ovat vahvasti suuntaa antavia. Tätä tutkimusta voidaan pitää poikkileikkaustutkimuksena, sillä nyt tehtiin kertaluonteinen yhden ajankohdan kattava tutkimus (Heikkilä 1998, 15).

6.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus oli empiirinen kyselytutkimus, jossa tarkoituksena oli saada vastaus tutkimusongelmasta johdettuun kysymykseen: Miten vanhemmat ovat kokeneet päivähoidon aloitusprosessiin kuuluvan aloituskeskustelun? Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus kvalitatiivisilla, avoimilla kysymyksillä täydennettynä, koska haluttiin saada mahdollisimman laadukas ja kattava kuva vanhempien kokemuksista aloituskeskustelusta.

Tilastollisen tutkimuksen avulla ilmiötä tai tietoa voidaan kuvata numeeristen suureiden avulla ja tuloksia on helpompi havainnollistaa kuvioin tai taulukoin, mutta vaarana on, että sen tuoma tieto jää liian pinnalliseksi. Tutkimusta täydennettiin kvalitatiivisesti, laadullisilla, avoimilla kysymyksillä, koska niillä pyrittiin saamaan syvällisempää tietoa ilmiöstä ja sen syistä eli ymmärtämään ja selittämään ilmiötä, esimerkiksi kohderyhmän arvoja, asenteita, tarpeita tai odotuksia. Kvalitatiivinen tutkimus sopii erinomaisesti myös toiminnan kehittämiseen. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimusotteen yhdistäminen täydentää toinen toistaan. (Heikkilä 1998, 16.)

Aineiston keruutavaksi valittiin suunnitelmallinen kyselytutkimus. Kysely on survey-tutkimuksen keskeisin menetelmä. Survey-tutkimuksessa kerätään aineistoa standardoidusti siten, että jos haluaa jonkin tiedon vastaajilta tai vastaajista, asiaa on kysyttävä kaikilta vastaajilta täsmälleen samalla tavalla. Kun halutaan saada laaja tutkimusaineisto, vastauksia monelta ihmiseltä ja kysyä monia asioita, on kyselytutkimus siihen tehokas menetelmä. (Hirsjärvi ym. 2007, 188-190.)

Kyselytutkimus menetelmänä voi säästää tutkijan aikaa ja vaivaa, ja jos lomake suunnitellaan huolellisesti, se on myös helppo käsitellä tallennettuun muotoon ja analysoida tietokoneella (Hirsjärvi ym. 2007, 190). Tämä kysely toteutettiin pääasiassa sähköisenä kyselynä verkossa, mutta vastaajille annettiin myös mahdollisuus vastata paperisella vastauslomakkeella. Verkossa toteutetun tutkimuksen tulokset on helppo siirtää käsiteltäväksi suoraan tilasto-ohjelmaan (Heikkilä 1998, 47).

Lomakkeen suunnittelu lähtee kirjallisuuteen tutustumisesta ja tutkimusongelman ja käsitteiden määrittelystä. Tutkimuksen tavoitteen täytyy siis olla selvillä ja myös niiden kysymysten, joihin tutkija etsii vastauksia. Suunniteltaessa on myös tiedettävä, miten aineisto käsitellään (Heikkilä 1998, 47). Tässä tutkimuksessa tiedettiin, että aineisto kerätään pääasiassa e-lomakkeella, josta tieto siirretään käsiteltäväksi SPSS-tilasto-ohjelmaan.

Heikkilän (1998, 48) mukaan hyvällä tutkimuslomakkeella teksti ja kysymykset ovat hyvin aseteltuja, vastausohjeet ovat selkeät ja yksiselitteiset, kysymykset etenevät loogisesti ja samaa aihetta koskevat kysymykset on ryhmitelty omiksi kokonaisuuksiksi, joilla voi olla omat otsikot (Heikkilä 1998, 48). Luokittelussa otsikoiksi muodostuivat: taustatiedot, aloituskeskustelun toteutumiseen liittyvät kysymykset, lapsen tarina, kasvatuskumppanuuden periaatteiden toteutuminen, päivähoiton aloittaminen ja kehitysideat. Kysymykset etenivät lomakkeella myös yleisemmästä tiedosta yksityiseen tai syvempään tietoon. Myös kyselylomakkeen ulkonäkö voi olla tärkeä, sillä vastaaja saattaa päättää sen perusteella, vastaako hän kyselyyn (Heikkilä 1998, 48; Hirsjärvi ym. 2007, 199). Tässä tutkimuksessa työstettiin tutkimuslomakkeesta sekä tulostettava Word-versio että sähköinen e-lomake, jossa huomioitiin toimeksiantajakaupungin Keravan vihreä värimaailma.

Hyvät kysymykset ja oikea kohderyhmä luovat edellytykset tutkimuksen onnistumiselle. Helpot kysymykset kannattaa sijoittaa heti ensimmäiseksi lomakkeen alkupuolelle. Aluksi voidaan kysyä esimerkiksi tosiasioita mittaavia asioita, joihin ovat valmiit valittavat vastausvaihtoehdot. (Heikkilä 1998, 48.) Lomakkeen (liite 3) alussa vastaajilta kysyttiin taustakysymyksiä, joiden avulla voitiin arvioida taustamuuttujien merkitystä vastauksiin ja vertailemaan vastauksia eri muuttujien kesken. (Hirsjärvi ym. 2007, 192.) Taustakysymysten osalta oli mietittävä, mitä vastaajien taustatekijöiden on tarpeen kysyä (Heikkilä 1998, 47). Tämän asian tii-

moilta olin yhteydessä tutkimuksen tilaajaan, Keravan Kasvatus- ja opetusviraston varhaiskasvatuksen suunnittelijaan, jonka kanssa sovimme yhdessä, mitä taustatietoja kysytään. Taus-
takysymyksien jälkeen kysyttiin helpompia aloituskeskustelun toteutumiseen liittyviä kysymyksiä, kuten missä tai milloin aloituskeskustelu käytiin, joissa vastaajan oli helppo valita omaa tilannetta parhaiten kuvaava vastausvaihtoehto.

Kysymyksiä voidaan muotoilla muun muassa kolmella eri tavalla: avoimiksi kysymyksiksi, monivalintakysymyksiksi ja asteikkoihin perustuviksi kysymyksiksi (Hirsjärvi ym. 2007, 195). Tässä kyselytutkimuksessa käytettiin näitä kaikkia kysymystyyppejä.

Kyselytutkimukselle tyypillisillä strukturoiduilla kysymyksillä tavoiteltiin tarkempaa ja vertailukelpoista tietoa. Suljetuissa kysymyksissä on yleensä valmiit vastausvaihtoehdot, jotka ympäröidään tai rastitetaan, mutta ne sopivat vain tilanteisiin, joissa valmiit vastausvaihtoehdot kysymykseen tiedetään jo etukäteen. Täytyy siis ottaa huomioon, että kaikille vastaajille löytyy oikea vastausvaihtoehto. Suljetuilla kysymyksillä saadaan myös helpommin käsiteltävää tietoa, kun vastaukselle voidaan antaa tilasto-ohjelmassa tietty arvo. Suljettuun kysymykseen on yleensä myös helpompi ja nopeampi vastata, kun vastaajan ei tarvitse kirjoittaa tai muotoilla vastaustaan omin sanoin. (Heikkiä 1998, 50-51.)

Kysymyksessä, jossa jokin muu vastausvaihtoehto olisi mahdollinen, oli jätettävä yhdeksi vastausvaihtoehdoksi esimerkiksi ”joku muu, kuka?” ja antaa mahdollisuus kysymyksen jälkeen avovastauksen avulla kertoa, kuka. Koska suljetuilla kysymyksillä ei pystytä tarkasti selvittämään käyttäytymisen syitä (Heikkilä 1998, 56), asiaa kysyttiin tarvittaessa suljetun vastauksen perässä olevalla avoimella kysymyksellä. Esimerkiksi kysyessä ”Minkä kokonaisarvosanan antaisitte käymälänne aloituskeskustelulle?”, voi jäädä tietämättä, miksi vastaaja on antanut arvosanaksi 1 (huonoin arvo). Sen vuoksi suljetun kysymyksen jälkeen kysyttiin: ”Jos annoitte arvosanaksi 1 tai 2, kertoisitteko miksi?”. Tällaista täsmentävää avointa kysymystä käytettiin vain tarvittaessa.

Laadullisissa kysymyksissä aineistoa kerätään vähemmän strukturoidusti ja aineisto on usein tekstimuotoista (Heikkilä 1998, 17). Avoimilla kysymyksillä pyrittiin saamaan syvempää, hiljaisempaa tietoa, jossa vastaajaa ei ole kahlittu valmiiksi rakennettuihin vastausvaihtoehtoihin (Heikkilä 1998, 49). Tavoitteena oli saada vanhempien ääni kuuluville. Vanhemmilta kysyttiin muun muassa ”Mistä hyvä yhteistyö ja kasvatuskumppanuus muodostuu? tai ”Miten kehittäisit aloituskeskustelua niin, että se vastaisi paremmin juuri teidän tarpeisiinne?”. Avoimia kysymyksiä on helppo tehdä, mutta ne tuottavat kirjavaa aineistoa ja ovat työläämpiä käsitellä ja luokitella (Hirsjärvi ym. 2007, 196; Heikkilä 1998, 49). Avovastauksiin on myös helppo jättää vastaamatta. Työllistävyydestään huolimatta avovastaukset voivat tuottaa uutta korvaamatonta tietoa, ja niistä voidaan saada uusia ideoita, kehittämisideoita tai arvokasta

palautetta. Avoimet kysymykset kannattaa sijoittaa lomakkeen loppuun, niin kuin tässäkin tutkimuksessa tehtiin. (Heikkilä 1998, 49.) Avovastauksille tulee myös jättää riittävästi tilaa (Hirsjärvi ym. 2007, 199).

E-lomaketta suunniteltaessa oli päätettävä asetetaanko kysymys pakolliseksi vai vapaaehtoiseksi vastata. Tämä tarkoittaa sitä, että jos vastaaja jättää pakolliseen kysymykseen vastaamatta, tietokone muistuttaa vastaamatta jääneestä kysymyksestä eikä anna lähettää vastauksia keskeneräisinä. Avokysymyksien määrittäminen pakolliseksi sisältää sen riskin, että vastaaja hermostuu vastaamisen pakollisuuteen ja jättää koko kyselyyn vastaamisen sikseen.

Tutkittaessa vanhempien kokemuksia ja mitattaessa tyytyväisyyttä oli luontevaa valita kysymyksiin myös asenneasteikkoja. Sopivaksi asteikoksi valittiin Likertin viisiportainen järjestyksasteikko. Heikkilä (1998, 53) ja Hirsjärvi ym. (2007, 195) kertovat, että Likertin viisiportaista asteikkoa käytetään usein mielipideväittämässä, jossa vastausvaihtoehdot muodostavat nousevan tai laskevan skaalan. Tässä kyselyssä toisena ääripäänä oli vastausvaihtoehto ”täysin samaa mieltä” ja toisena ”täysin eri mieltä”. Vastaaja valitsi asteikolta 1-5 parhaiten omaa käsitystään kuvaavan arvon, miten voimakkaasti hän oli esimerkiksi samaa mieltä tai eri mieltä esitetyn väittämän kanssa.

Asteikkoa käytettäessä on harkittava, miten asteikon arvot käännetään sanalliseen muotoon esimerkiksi olisiko arvo 4 ”jokseenkin samaa mieltä” vai ”melko samaa mieltä. Heikkilän (1998, 53-54) mukaan joskus käytetään viimeisenä vastausvaihtoehtona nollaa ”en osaa sanoa” tai ”en ole käyttänyt”. Tällainen saattaa olla erittäin houkutteleva ja helppo vastausvaihtoehto. Kaikki tähän kyselyyn vastanneet olivat käyneet aloituskeskustelun, joten heillä pitäisi olla jonkinlainen kokemus aloituskeskustelusta, joten vastausvaihtoehtoa 0 (=nolla) ei annettu.

Kysymykset pyrittiin tekemään selkeiksi, kohteliaiksi ja ymmärrettäviksi. Hyvä kysymys ei sisällä sivistyssanoja, termejä tai erikoissanastoa, jotta tutkittava ymmärtäisi kysyttävät asiat oikein (Heikkilä 1998, 57-58; Hirsjärvi ym. 2007, 190). Tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa käytettiin sanaa kasvatuskumppanuus, joka käsitteenä oletusarvoisesti alkaa olla vanhemmille tuttu. Varmuuden vuoksi käsite kuitenkin avattiin niin, että se oli nähtävillä e-lomakkeella asettamalla hiiren nuoli oranssin info-kuvan päälle sekä paperilomakkeella auki selitettynä.

Heikkilä (1998, 61) kehottaa huolellisesta tekemisestä huolimatta testaamaan lomakkeen koehenkilöillä. Viisi aloituskeskustelun käynyt vastasi kyselyyn koehenkilönä ja viisi muuta vielä katsoivat lomakkeen läpi vastaamatta siihen. Tein tarvittavat korjaukset saamani palautteen perusteella.

Viimeiseksi tutkimuslomakkeeseen tehtiin saatekirje (liite 2). Saatekirjeen tulee olla kohteli-
as, eikä se saa olla liian pitkä. Yksi sivu on sopiva pituus. Saatekirjeessä oli Heikkilän (1998,
62) ohjeiden mukaisesti kerrottu tutkimuksen tärkeyden lisäksi toteuttaja, tutkimuksen tavoit-
te, tutkimustietojen käyttötapa, mihin mennessä on vastattava, lomakkeen palautusohje,
kommentti luottamuksellisuudesta, kiitos vastaamisesta ja tutkijan allekirjoitus. Saatekirje
pyrittiin tekemään rohkaisevaksi. Tässä tutkimuksessa mainittiin myös selkeästi mahdollisuus
verkossa vastaamiseen. Saatekirjeestä löytyi linkki tai URL- osoite kyselylomakkeeseen ver-
kossa. Kyselylomakkeet (liite 3) saatekirjeineen (liite 2) jaettiin päiväkodissa lasten lokeroihin
11. helmikuuta 2013. Vastausaikaa annettiin yksi viikko. Kyselyyn pystyi vastaamaan siis ver-
kossa e-lomakkeella tai paperisella lomakkeella, joka palautettiin päiväkotiin sille varattuun
laatikkoon.

Kyselytutkimuksen ajankohtaa on syytä myös tarkkaan pohtia (Hirsjärvi ym. 2007, 199.) Esi-
merkiksi tämän tutkimuksen kohdalla oli tärkeä huomioida, että helmikuulle sijoittui hiihto-
loma, jolloin kohderyhmän vastaajia ei ollut mahdollisesti paikalla. Tutkimus oli tarkoitus to-
teuttaa niin, että se loppuu ennen hiihtolomaa. Lomakkeen suunnittelussa ja tutkimusluvan
(liite 1) saamisessa kuitenkin vierähti aikaa enemmän kuin osattiin odottaa, ja kysely saatiin
julkaistua vasta viikkoa ennen hiihtoloman alkamista. Ensimmäinen tutkimusviikko ei tuotta-
nut riittävää määrää vastauksia ja tutkimusta jouduttiin kadon ehkäisemiseksi jatkamaan
hiihtolomaviikolle. Maanantaina 18. helmikuuta lähetettiin ensimmäinen muistutus (liite 4),
mikä tapahtui ongelmalliseen aikaan, koska Etelä-Suomessa vietettiin hiihtolomaa. Muistutuk-
set lähetettiin päiväkotien johtajien sähköposteihin toimitettavaksi eteenpäin lapsien loke-
roihiin. Koska osa päiväkotien johtajista oli lomalla, muistutuksia ei jaettu välttämättä päivä-
kodeissa ollenkaan ja jos jaettiin, kaikki perheet eivät olleet loman vuoksi paikalla tai tavoit-
tettavissa. Tästä syystä hiihtolomaviikon muistutus ei tuottanut lisävastauksia. Vastauksien
määrä todettiin edelleen riittämättömäksi ja vastausaikaa päätettiin pidentää jälleen viikolla.
Kolmannen tutkimusviikon jälkeen vastauksia oli koossa yhteensä 25 kappaletta.

Mietittiin vielä, miten vastauksia voisi saada lisää ja vaihtoehdoksi tuli Facebookissa toimiva
ryhmä nimeltään ”Keravalaisten lapsiperheiden tiedotuskanava”, josta voisi tavoittaa kohde-
ryhmään kuuluvia vanhempia. Kysely lisättiin kohderyhmälle osoitettuna saatekirjeineen ryh-
män sivuille, joka ohjasi vastaamaan kyselyyn e-lomakkeella. Vastausaikaa annettiin sunnun-
taihin 10. maaliskuuta saakka. Vastauksia saatiin lisää seitsemän kappaletta ja kokonaisuudes-
saan vastauksia tutkimukseen tuli yhteensä 32 kappaletta. Facebook jakelukanavana toimi siis
hyvin.

Kun lomaketutkimus koskee erityistä ryhmää, kuten tässä tapauksessa päivähoidon aloituk-
seen liittyvän aloitekeskustelun käyneitä vanhempia, voi ehkä odottaa korkeampaa vastaus-
prosenttia. (Hirsjärvi ym. 2007, 191.) Tämän tutkimuksen vastausprosentti (33 %) jäi alhaisek-

si, kun pyrkimyksenä oli saada 50 % kohdejoukosta vastaamaan. Toisaalta Keravan kaupungin varhaiskasvatuksen suunnittelijat kertoivat, että usein heidän kyselytutkimustensa vastausprosentit jäävät hyvin alhaisiksi. Tutkimuspyyntöjä tulee ihmisille nykyisin niin paljon, ettei ole enää helppoa saada ihmisiä suostumaan tutkimushenkilöiksi (Hirsjärvi ym. 2007, 193).

6.4 Aineiston analyysi

Analyysi on varmasti tutkimuksen mielenkiintoisin vaihe. Aineiston palautuessa analysoitavaksi tutkija saa selville, minkälaisia vastauksia hän saa kysymyksiinsä ja vastaavatko ne tutkimusongelmaan. Analyysivaiheessa voi myös tulla esille, että tutkimusongelma olisi pitänyt asettaa toisella tavoin. (Hirsjärvi ym., 2007, 216.)

Empiirisessä tutkimuksessa analysointivaiheeseen pääseminen vaatii esitöitä. Ensimmäiseksi aloitetaan aineiston tarkistaminen ja järjestäminen. Selvitetään, onko aineistossa selkeitä virheitä tai puuttuuko tietoja. Joskus saatetaan hylätä epäselvästi tai virheellisesti täytettyjä lomakkeita. On kuitenkin punnittava tarkkaan, mitkä ovat syyt hylätä lomake, ettei tärkeätä tietoa heitetä hukkaan. Toiseksi mietitään, tarvitseeko aineisto täydennystä. Aineisto voidaan täydentää lisämuistutuksin, haastatteluin tai kyselyin. Tässä tapauksessa kyseeseen olisi voinut tulla esimerkiksi parin haastattelun toteuttaminen lisäaineiston saamiseksi tai kyselyn vastausajan jatkaminen tietojen kattavuuden lisäämiseksi. Viimeisenä vaihtoehtona on kohde-ryhmän laajentaminen. (Hirsjärvi ym. 2007, 216-217.) Täydentäviin haastatteluihin ei ryhdytty, koska ei nähty, että se toisi merkittävää lisätietoa, vaan sen sijaan tässä tutkimuksessa aineistoa pyrittiin täydentämään vastausaikaa pidentämällä ja muistutuksia lähetettiin kaksi kappaletta.

Viimeisenä vaiheena esityöskentelyssä aineisto järjestetään. Tämä tutkimus sisältää sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia elementtejä, jolloin toimenpiteet ovat erilaiset riippuen tutkimusmenetelmästä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa, jossa tähdätään aineiston tilastolliseen käsittelyyn, aineisto koodataan tehtyjen muuttujaluokitusten mukaisesti. Jokaiselle tutkittavalle kohteelle annetaan jokin arvo (Hirsjärvi ym. 2007, 217). Suljetuista kysymyksistä saatu aineisto käsiteltiin SPSS-tilasto-ohjelmalla. E-lomakkeella saadut vastaukset siirtyivät tiedostona suoraan SPSS-ohjelmaan ja kolmen perinteisen paperilomakkeen vastaukset siirrettiin manuaalisesti. Heikkilän (1998, 123) mukaan jokaista lomakkeen vastausta varten määritellään oma muuttuja, mikä tässä tapauksessa tehtiin jo e-lomaketta rakentaessa.

Strukturoidulla lomakkeilla hankitulle aineistolle on tyypillistä, että sitä lähdetään analysoimaan heti, kun taas laadullisessa tutkimuksessa aineistoa saatetaan analysoida pitkin matkaa esimerkiksi haastattelujen välissä (Hirsjärvi ym. 2007, 218). Saatua tietoa käsitellään niin, että tutkimuskysymyksen pyritään saamaan vastaus teoreettisen viitekehyksen tai lähtökoh-

tien ohjatessa tutkimusta. (Heikkilä 1998, 142.) Aineiston analyysi etenee vaiheittain, mistä Hirsjärvi ym. (2007, 218) esittää seuraavanlaisen prosessin: aineiston kuvaaminen, aineiston luokittelu ja teemoittelu, aineiston yhdisteleminen ja aineiston selittäminen.

Avoimien, laadullisten kysymysten aineisto on mielenkiintoista, koska se on yleensä syvällistä ja elämänläheistä. Toisaalta se voi olla runsasta, jolloin se tuo haasteellisuutta analyysin tekemiseen. Laadullisen aineiston käsittely voi olla hyvin aikaa vievää, kun aineistosta yrittää etsiä merkityksiä, järjestyksiä, vastauksia, joiden tulkinta ei välttämättä ole aina helppoa. Jos aineistoa on runsaasti, tulee muistaa, ettei kaikkea materiaalia ole tarpeen analysoida. (Hirsjärvi ym. 2007, 220.) Tässä tutkimuksessa tekstiaineistoa järjesteltiin eri teemojen alle antamalla tietyille asioille erilaisia värejä, jolloin oli helpompi nähdä, mitkä asiat tai asiaa kuvaavat sanat nousivat esille aineistosta useimmin.

Sisällönanalyysi on sanallista tekstin sisällön kuvailua. Sisällönanalyysissä aineistoa tarkastellaan eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroja etsien ja tiivistäen. Analysoitavat tekstit saattavat olla melkein mitä vain: kirjoja, haastatteluita, puheita ja keskusteluita. Tässä tapauksessa analysoitavat tekstit olivat kyselylomakkeen avoimilla kysymyksillä hankittuja vastauksia. Sisällönanalyysin tavoite on muodostaa tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus, joka kytkee tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja aihetta koskeviin muihin tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.) Laadullisessa sisällönanalyysissä aineisto ensin pilkotaan pienempiin osiin, käsitteellistetään ja lopuksi järjestetään uudelleen uudenlaiseksi kokonaisuudeksi. Sisällönanalyysi voidaan tehdä aineistolähtöisesti, teoriaohjaavasti tai teorialähtöisesti, joiden erona on se, perustuuko analyysi ja luokittelu aineistoon vai valmiiseen teoreettiseen viitekehykseen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 109- 116.) Kyselylomakkeessa pyrittiin järjestämään kysymykset eri teemojen alle, jotka pohjautuvat teoreettiseen viitekehykseen, jonka toivon palvelevan hyvin tulosten analysointivaiheessa.

Kyselyn tulokset esitellään erilaisina lukuina kuten prosentteina, vastaajien lukumäärinä ja keski-arvoina. Suurimman osan tuloksista havainnollistan lukujen ohella kuvioina. Kuvioina on käytetty ympyräkuvioita ja pylväitä. Heikkilän (1998, 154) mukaan hyvä tilastokuvio kertoo kuvattavaan ilmiöön liittyvän tarinan, välittää siis tiedon visuaalisesti, tekee vertailun helpommaksi ja antaa katsojalleen oivalluksia. Väittämiä sisältävien vastausten selventämiseksi käytän taulukointia. Ristiintaulukoinnissa on tutkittu, nouseeko muuttujien vertailusta jotain, josta voisi vetää uusia johtopäätöksiä. Ristiintaulukoinnissa nousi esille joitain yhteyksiä, jotka otetaan esiin tutkimuksen tuloksia esittäessä. Mielenkiintoisinta olisi ollut luotettavasti verrata sitä miten se, missä aloituskeskustelu on käyty (vaihtoehtoina lapsen koti tai päivähoito), on vaikuttanut vastaajien antamiin arvioihin. Tässä tutkimuksessa 32 vastaajasta vain kolme oli käynyt keskustelun kotona, joten luotettavaa vertailua aloituskeskustelun toteutuspaikan yhteyksistä muihin muuttujiin ei voi tehdä.

Teoreettisen osuuden ja empiirisen osan tulisi yhdistyä ehjäksi kokonaisuudeksi. Teoreettisesta viitekehystä voi löytyä joitakin hypoteeseja, eli tutkija voi antaa teoriasta vastauksia tutkimuskysymyksiin. Teoria voi pohjautua johonkin aikaisempaan tutkimukseen, tietoon tai teoreettiseen malliin, jonka oikeellisuutta voidaan arvioida tutkimuksen tuloksiin verraten. Kun verrataan teoriaa ja saatua havaintoaineistoa toisiinsa, voidaan tehdä johtopäätöksiä suuntaan tai toiseen. Empiirinen tutkimus voi tuoda tietoon jotain uutta. (Heikkilä 1998, 142.) Tässä tutkimuksessa vertaan saatuja tuloksia sekä teorian että Keravan kaupungin varhaiskasvatusosaston esittämiin suosituksiin, periaatteisiin ja malleihin käydä päivähoiton aloitusprosessiin sisältyvä aloituskeskustelu.

Tutkimuksen tulosten pohjalta piirretyissä kuvioissa ja taulukoissa on käytetty seuraavia asteikkoja (taulukko 1):

Kysymykset: Aloituskeskustelun tärkeys päivähoiton aloitusprosessissa Lapsen läsnäolon tärkeys keskustelun aikana Aloituskeskustelun käynnin tärkeys kotona	Kysymykset: Aloituskeskustelun väittämät Aloituskeskustelun vaikutus päivähoiton aloitukseen
5 = erittäin tärkeä 4 = tärkeä 3 = melko tärkeä 2 = jonkin verran tärkeä 1 = ei tärkeä	5 = täysin samaa mieltä 4 = jokseenkin samaa mieltä 3 = en samaa, enkä eri mieltä 2 = jokseenkin eri mieltä 1 = täysin eri mieltä
Kysymys: Lapsen asioiden käsittely keskustelussa	Kysymys: Kokonaistyytyväisyys aloituskeskusteluun
5 = erittäin hyvin 4 = hyvin 3 = ei hyvin eikä huonosti 2 = melko huonosti 1 = huonosti	5 = erittäin tyytyväinen 4 = tyytyväinen 3 = en tyytyväinen enkä tyytymätön 2 = tyytymätön 1 = erittäin tyytymätön

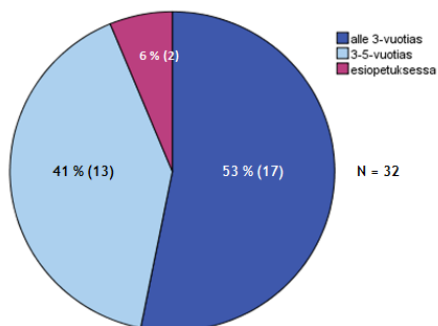
Taulukko 1: Tutkimuksessa käytettyjä arviointiasteikkoja

7 Päivähoidon aloituskeskustelututkimuksen tulokset

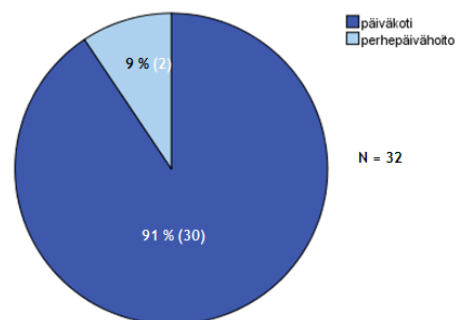
Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kaikki kunnallisen päivähoiton aloittaneiden lasten vanhemmat, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun lokakuussa 2012 tai sen jälkeen. Perusjoukon suuruus oli 96 perhettä tai vanhempaa. Vastauksia saatiin 32 kpl, vastusprosentti oli 33 %.

7.1 Lapsen ikä ja päivähoitopaikka

Tutkimukseen osallistuneiden vanhempien (N=32) lapsista yli puolet (53 %) oli alle 3-vuotiaita, 41 % 3-5-vuotiaita ja 6 % esiopetusikäisiä (kuvio 7). Heistä suurin osa 91 % oli päivähoidossa päiväkodissa ja 9 % oli perhepäivähoidossa (kuvio 8).



Kuvio 7: Lapsen ikä

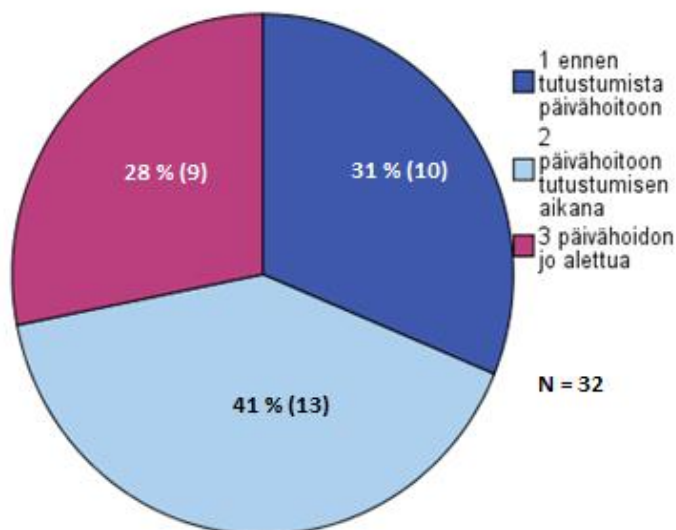


Kuvio 8: Lapsen päivähoitopaikka

7.2 Päivähoidon aloituskeskustelu

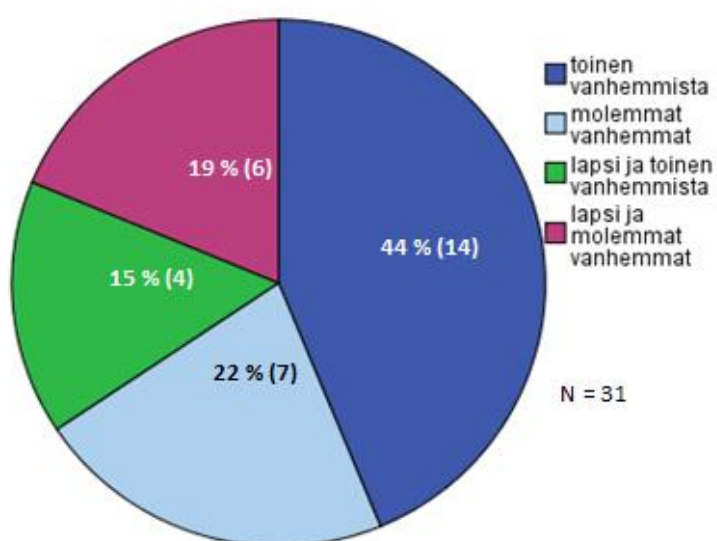
Päivähoidon aloituskeskustelun olivat käyneet kaikki 32 vastaajaa. Yksi vanhempi kertoi, että hänellä on myös kokemus siitä, kun aloituskeskustelua ei käyty edellisessä päivähoitopaikassa, ja hän totesi syyksi, että päiväkodin lastentarhan opettaja ei ollut nähnyt keskustelua kesken vuotta tulleelle tarpeelliseksi.

Käydyistä aloituskeskusteluista 31 % oli käyty ennen päivähoitoon tutustumista, 41 % päivähoitoon tutustumisen aikana ja 28 % päivähoidon jo alettua (kuvio 9). Päivähoidon aloittamisprosessin ideana ja tavoitteena on, että aloituskeskustelu käydään ennen päivähoitoon tutustumista (Kanninen & Sigfields 2012, 145; Kekkonen 2012, 160; Kurvinen 2006, 112; Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät 2010 2010). Tutkimuksen mukaan lähes 70 % vastaajista on käynyt keskustelun liian myöhäisessä vaiheessa suosituksiin nähden.



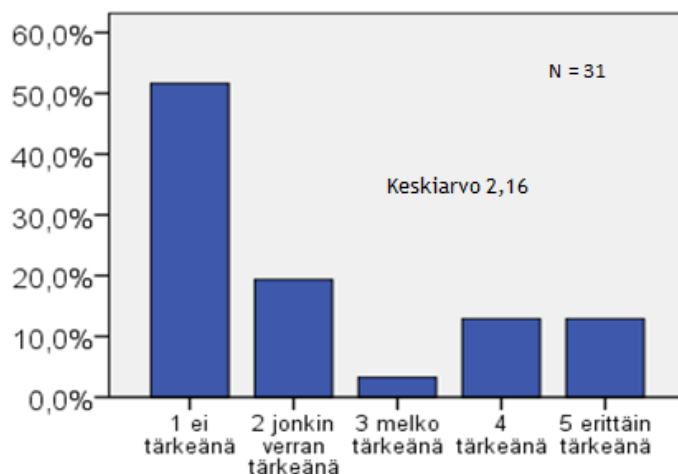
Kuvio 9: Aloituskeskustelun toteutumisen ajankohta

Reipas 40 % (44 %) aloituskeskusteluista oli toteutunut siten, että paikalla oli ollut toinen vanhemmista ja reipas viidennes (22 %) oli toteutunut siten, että molemmat vanhemmat ovat olleet paikalla. Aloituskeskusteluista 15 % olivat sellaisia, joissa on ollut sekä toinen vanhempi että päivähoitoa aloittamassa oleva lapsi, ja keskusteluista 19 % on ollut sellaisia, joissa läsnä ovat olleet sekä molemmat vanhemmat että lapsi (kuvio 10). Lapsi oli ollut mukana aloituskeskusteluissa noin kolmanneksella (34 %) vanhemmista.



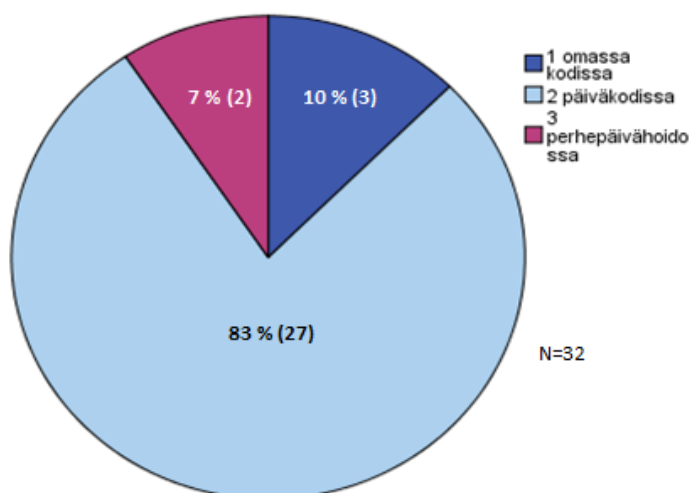
Kuvio 10: Aloituskeskusteluun osallistujat päivähoiton henkilökunnan lisäksi

Vanhemmilta selvitettiin myös sitä, kuinka tärkeänä he näkevät sen, että päivähoitoa aloittamassa oleva lapsi on läsnä aloituskeskustelussa. Vastaajista 25 % (8) piti lapsen läsnäoloa joko tärkeänä tai erittäin tärkeänä ja 22 % (7) vastaajista piti läsnäoloa jonkin verran tai melko tärkeänä. Puolet vastaajista, 50 % (16) eivät pitäneet lapsen läsnäoloa lainkaan tärkeänä (kuvio 11).



Kuvio 11: Vanhempien arvio lapsen osallistumisen tärkeydestä keskusteluun

Vastaajista 90 % (29) oli käynyt aloituskeskustelun lapsen päivähoitopaikassa ja vain 10 % (3) oli käynyt aloituskeskustelun kotona (kuvio 12). Kuuma-kunnat Kerava mukaan lukien ovat linjanneet, että aloituskeskustelu käydään lapsen kotona (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syysy 2010 2010, 7). Linjaus ei ole toteutunut tämän tutkimuksen mukaan käytännössä. Linjaus ei koske perhepäivähoidossa olevia lapsia. Vertailtaessa tuloksia taustamuuttujiin käy ilmi, että vanhemmat, joiden lapsi on perhepäivähoidossa, eivät ole käyneet keskustelua lapsen kotona. He ovat käyneet aloituskeskustelun perhepäivähoitajan luona.



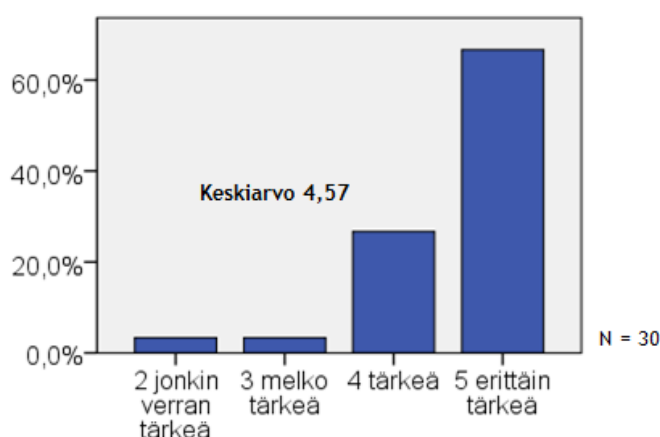
Kuvio 12: Aloituskeskustelun toteutuspaikka

Tutkimukseen osallistuneilta kysyttiin, kenen toiveesta keskustelu käytiin vastaajan mainitsemissa paikassa. Vastaajista 38 % (12) kertoi itse valinneensa keskustelun pitopaikan ja 62 % (20) kertoi keskustelun pitopaikan valinnan tehneen päivähoidon kasvattajat.

Jos vanhemmat toivoivat itse keskustelun käytävän muualla kuin kotona, syyksi kerrottiin muun muassa, että aloituskeskustelu käytiin päivähoitoon tutustuminen yhteydessä tai tutustumisen aikana: aloituskeskustelun kuvattiin olevan ”samalla tutustumiskäynti” tai, että ”Olimme päiväkodilla joka tapauksissa” tai ”Halusimme molemmat vanhemmat nähdä paikan ennen tutustumista”. Perusteena oli myös päiväkodin läheisyys: ”200 metrin päässä kotoa” tai ”asumme oikeastaan päiväkodin naapurissa” ja lasten hoidolliset syyt: ”Päiväkodilla sai keskustelulla rauhassa kun lapset olivat kotona”. Yksi vastaajista kertoi, että ”en halua ketään vierasta kotiini kurkkimaan ja tekemään johtopäätöksiä sen perusteella, miltä meillä näyttää tai ei näytä.” Yksi vastaajista kertoi, ettei ollut edes tietoinen, että aloituskeskustelun voisi käydä kotona: ”Meille ei edes ehdotettu keskustelua käytäväksi kotonamme. En edes tiennyt, että niinkin voidaan toimia.”

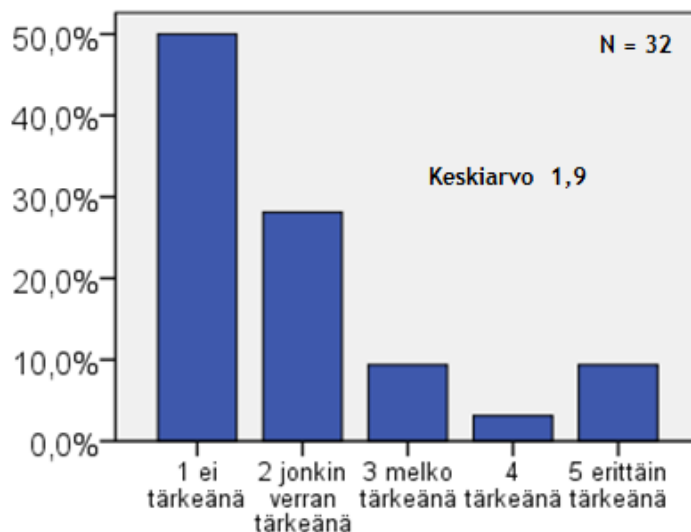
7.3 Päivähoidon aloituskeskustelun tärkeys

Vanhempia pyydettiin kertomaan, kuinka tärkeänä he kokevat aloituskeskustelun osana päivähoiton aloitusprosessia. Vastaajista 67 % (20) kertoi, että aloituskeskustelu on erittäin tärkeä osa päivähoiton aloitusprosessia. Vastaajista 27 % (8) koki sen tärkeäksi, yksi vastaaja melko tärkeäksi ja yksi vastaaja jonkin verran tärkeäksi. Suurin osa, 94 % kaikista vastaajista koki aloituskeskustelun tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi, tämän kysymyksen vastausten keskiarvo oli 4,57 (kuvio 13).



Kuvio 13: Vanhempien arvio aloituskeskustelun tärkeydestä

Vanhemmilta kysyttiin kuinka tärkeänä he pitivät sitä, että aloituskeskustelut pidetään lapsen kotona. Vastaajista vain 13 % (4) piti sitä tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Jonkin verran ja melko tärkeänä sitä piti 38 % vastaajista (12) ja lähes puolet, 49 % ei nähnyt tärkeänä sitä, että aloituskeskustelut pidetään lapsen kotona. Vastausten keskiarvoksi tuli 1,9 (kuvio 14).



Kuvio 14: Vanhempien arvio aloituskeskustelun kotona käynnin tärkeydestä

7.4 Lapsen tarina, vanhempien kertomus lapsesta

Aloituskeskustelun tarkoituksena on kuulla vanhempien kertomus lapsesta. Tutkimuksessa selvitettiin taulukossa 2 olevin väittämin (arviointiasteikko: 1 = huonosti, 2 = melko huonosti, 3 =

ei hyvin eikä huonosti, 4 = hyvin, 5 = erittäin hyvin), miten hyvin lapseen liittyviä eri asioita käsiteltiin ja kuultiin aloituskeskustelussa.

Väittämä	Keskiarvo	1	2	3	4	5
Lapsen tausta ja menneisyys	3,81	0	5	5	13	9
Lapsen persoonallisuus (itsetunto, luonne, temperamentti...)	4,06	0	3	3	15	11
Lapsen kiinnostuksen kohteet	3,91	1	3	3	16	9
Lapsen tavat	4,0	0	4	2	16	10
Lapsen tarpeet	3,97	2	2	3	13	12
Lapsen perushoiva (syöminen, nukkuminen, lohdutautuminen)	4,16	1	2	2	13	14
Lapseen liittyvät huolet	3,72	1	5	4	14	8

Taulukko 2: Lapsen asioiden käsittely aloituskeskustelussa

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että päivähoiton aloituskeskusteluissa vanhempia on pääosin kuultu hyvin lapseen liittyvissä asioissa. Erityisesti lapsen perushoivaan (syöminen, nukkuminen ja lohdutautuminen), lapsen persoonallisuuteen (itsetunto, luonne, temperamentti) liittyvät asiat sekä lapsen tapoihin liittyvät asiat on käsitelty hyvin. Jonkin verran kehitettävää voisi olla lapsen tarpeiden, kiinnostuksen kohteiden, lapsen taustan ja menneisyyden ja lapsen huoliin liittyvien asioiden kuuntelussa. Esimerkiksi kysyttäessä, kuinka hyvin lapsen huolia on käsitelty aloituskeskustelussa, vastanneista vanhemmista kuusi (19 %) koki että lapseen liittyviä huolia oli käsitelty huonosti tai melko huonosti ja vastaajista neljä (13 %) vastasi: ”ei hyvin, eikä huonosti”. Kuitenkin suurin osa, 69 % (22) vastanneista vanhemmista koki, että lapseen liittyviä huolia oli käsitelty hyvin tai erittäin hyvin.

7.5 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Vanhemmilta (32) kysyttiin myös, mistä tekijöistä hyvä kasvatuskumppanuus ja yhteistyö päivähoidon ja vanhempien välille muodostuu. Kolmannes kaikista vastaajista oli sitä mieltä että avoimuus ja luottamus ovat avainasioita kasvatuskumppanuudessa. Vastaajien mielestä molemmin puolinen kuunteleminen, päivittäiset ja mahdollisimman usein käytävät keskustelut vanhempien ja päivähoiton välillä ovat tärkeitä. Päivittäinen keskustelutilanne tarkoittaa usein lapsen tuonti- ja hakutilanteita. Vanhemmat kokevat, että myös molemmin puolinen kunnioitus ja arvostus on tärkeää. Kaikki edellä mainitut asiat vahvistavat lähdekirjallisuudessa esitettyä teoriaa siitä, että kasvatuskumppanuus paitsi edellyttää, myös rakentuu luottamuksesta, kunnioituksesta ja avoimesta vuorovaikutuksesta (Kanninen & Sigfields 2012, 133;

Karling ym. 2008, 294; Kurvinen ym. 2006, 111; Vasu 2005, 31). Kyselyyn vastanneista vanhemmista on tärkeää, että lapsesta välitetään aidosti.

”Kasvatuskumppanuus muodostuu avoimesta ja säännöllisestä keskustelusta molemmin puolin, joka on ainakin meidän osaltamme toteutunut. Keskustelemme aktiivisesti päivittäin vienti-/noutotilanteessa hoitajille ja odotamme heiltä samaa meidän vanhempien suuntaamme.”

”Kuunnellaan huolet ja toivomukset, varsinkin jos lapsella on jotain erityistarpeita (huono syömään ym.) ja otetaan ne vakavasti.”

”Otetaan lapsi vastaan hänet tuodessa, kysytään kuulumiset edellisen illan ja aamun, kerrotaan mitä ollaan puuhastelemassa, kysytään mihin leikkipisteeseen lapsi haluaisi mennä eli huomioidaan selkeästi lapsen tulo. Lähtiessä myös kerrotaan päiväkodin tapahtumat ja sanotaan heit. Luo tunteen että lapsestasi oikeasti välitetään ja arvostetaan vanhempia.”

Lisäksi vastauksissa tulivat esille lapsen yksilöllisyyden huomioiminen, jonka myös Heikka ym. (2009, 73) tuovat esille todetessaan, että kasvattajalta tulee löytyä herkkyyttä havainnoida lasten yksilöllisen kasvun ja kehittymisen tarpeet ja huomioida ne kasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kyselyn mukaan vanhemmat pitävät säännöllisiä kasvatuskeskusteluita tärkeinä, joka vahvistaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2005, 31) linjausta siitä, että vanhemmilla pitäisi olla mahdollisuus osallistua omaa lastaan koskeviin keskusteluihin ja tätä osallisuutta on lisättävä. Kasvatuskumppanuus rakentuu siis vanhemmille annetusta mahdollisuudesta osallistua oman lapsensa varhaiskasvatukseen (Kaskela & Kekkonen 2006, 16-17). Vastauksissaan vanhemmat mainitsivat myös lupauksen ja sovituista asioista kiinni pitämisen.

Hyvän tiedonkulun merkitys tuotiin myös esille. Yksi vastaajista ehdotti nettiä tiedon jakamisen kanavaksi esimerkiksi lasten tuottamien materiaalien laittamiseksi verkkoon, mutta ymmärsi samalla, että se saattaisi kuormittaa hoitajia liikaa. Kaskela ja Kekkonen (2006, 17-18) kirjoittavatkin, että onnistuneessa kasvatuskumppanuudessa tieto kulkee kertoen ja jakaen kodin ja päivähoidon välillä.

”Hyvä tiedonkulku kodin ja päiväkodin välillä. Lapset tulee kohdata yksilöinä ja huomioida lasten erilaiset tarpeet, erikseen pyytämättä.”

”Joissain päiväkodeissa on kuulemma käytäntö, että keräävät sähköistä materiaalia (kuvia, lasten piirustuksia, jopa videota) nettiin, josta vanhempi voi vaik-

ka työpäivän aikana katsoa kuinka siellä sujuu. Tämä kuulostaa mahtavalta, mutta onko liian kuormittavaa hoitajille?”

7.6 Kasvatuskumppanuuden periaatteiden toteutuminen

Kasvatuskumppanuuden neljä periaatetta ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus. Vastaajia pyydettiin arvioimaan taulukossa 3 olevin väittämien, toteutuvatko nämä periaatteet aloituskeskusteluissa.

Arviointiasteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = en samaa enkä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Väittämä	Keskiarvo	1	2	3	4	5
KUULEMINEN JA DIALOGISUUS						
Aloituskeskustelussa tulin kuulluksi	4,50	0	1	3	7	21
Aloituskeskustelussa vastattiin kysymyksiini	4,44	1	1	1	9	20
Koin, että kasvattavat halusivat tutustua lapseeni	4,13	2	1	4	9	16
Tunsin, että toivomukseni otettiin huomioon	4,19	1	1	4	11	15
KUNNIOITUS						
Tunsin, että kasvattaja koko kertomani asiat tärkeäksi	4,22	2	1	3	8	18
Aloituskeskustelun tunnelma oli huomioiva	4,32	1	1	2	10	17
Tapani toimia vanhempana ymmärrettiin	4,22	1	2	2	11	16
Koen tulleeeni kohdatuksi tasa-arvoisena kasvattajana	4,52	0	0	2	10	20
LUOTTAMUS						
Aloituskeskustelu rakensi luottamusta tulevaa päivähoitopaikkaa kohtaan	4,16	2	2	2	9	17
Paikka, jossa keskustelu käytiin, tuntui turvalliselta	4,38	0	2	1	9	19
Aloituskeskustelussa pystyin kertomaan odotukseni	4,47	1	0	1	11	19
Aloituskeskustelussa pystyin ilmaisemaan itseni	4,31	1	0	3	12	16

Taulukko 3: Kasvatuskumppanuuden periaatteiden toteutuminen aloituskeskusteluissa

Edellä olevien arvosanojen perusteella voidaan todeta, että vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden neljän periaatteen, kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden toteutuneen hyvin käydyissä päivähoiton aloituskeskusteluissa, kaikkien väittämien keskiarvo oli yli neljä. Parhaiten toteutuivat väittämät ”koen tulleeeni kohdatuksi tasa-arvoisena kasvattajana” -väittämä (ka 4,52) ja aloituskeskustelussa ”tulin kuulluksi” (ka 4,50) väittämä.

7.7 Aloituskeskustelun vaikutus päivähoidon aloittamiseen

Päivähoidon aloittaminen on suuri muutos perheen arjessa. Vastaajia (32) pyydettiin arvioimaan alla olevassa taulukossa 4 olevin väittämien, millainen vaikutus aloituskeskustelulla oli päivähoidon aloitukseen.

Arviointiasteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = joihinkin eri mieltä, 3 = en samaa enkä eri mieltä, 4 = joihinkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Väittämä	Keskiarvo	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelu selkiytti ajatuksiani päivähoidon aloituksen suhteen	4	2	1	5	11	13
Aloituskeskustelu auttoi valmistamaan lasta päivähoidon aloittamiseen.	3,66	4 !	1	6	12	9
Aloituskeskustelu loi hyvän pohjan yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle.	4,13	2	2	2	10	16

Taulukko 4: Aloituskeskustelun merkitys lapsen aloittaessa päivähoidon

Edellä olevien keskiarvojen perusteella voidaan todeta, että päivähoidon aloituskeskustelulla on ollut vaikutusta päivähoidon aloitukseen. Vanhemmat kokivat, että aloituskeskustelu on luonut hyvän pohjan yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle ja se on myös selkeyttänyt heidän ajatuksiaan päivähoidon aloituksesta. Siitä, autoiko aloituskeskustelu vanhempia valmistamaan lasta päivähoidon aloittamiseen, on vastauksissa enemmän hajontaa. Tärkeää on havainnoida, että neljä vastaajaa oli tämän väittämän kohdalla täysin eri mieltä, joten tähän on jatkossa hyvä kiinnittää huomiota. Vastaajista (N=32) 21 oli täysin samaa mieltä tai joihinkin samaa mieltä, kuusi vastaajaa ei ollut samaa eikä eri mieltä ja viisi vastaajaa oli joko joihinkin eri mieltä tai täysin eri mieltä. Keskiarvon ollessa 3,7.

Tutkimuksella haluttiin selvittää myös niitä tekijöitä, jotka auttaisivat lasta hyvän päivähoitoaloittamisessa. Vanhempien antamat vastaukset vahvistavat teoreettisten lähtökohtien sekä käytännön olevan oikeilla jäljillä. Aloituskeskustelun tavoitteena on antaa vanhemmille mahdollisuus puhua omasta perheestään ja lapsesta. Se tarjoaa kasvattajalle korvaamatonta tietoa lapsesta, mutta myös kasvattajalla on mahdollisuus kertoa päivähoidon käytännöistä tai tarjota omaa ammatillista tietouttaan tai kokemustaan päivähoidon aloituksesta. (Kanninen & Sigfields 2012, 133, 138.) Tutkimukseen osallistuneet vanhemmat kokivat myös, että lapsen hyvää päivähoidon aloittamista edesauttaa rauhallinen keskustelu, jossa vanhemmat kertovat rehellisesti, millainen lapsi on, onko jotain huomioitavaa ja mitkä ovat lapsen tarpeet. Van-

hempien mielestä kasvattajien tehtävänä on tutustua lapseen, hänen persoonallisuuteensa ja rutiineihin, joita hänellä on. Vanhemmat pitävät tärkeänä, että henkilökunta tuntee lasta jo ennen päivähoiton alkamista ja osaa ottaa hänet huomioon ja ymmärtää lasta paremmin. Vanhemmat kokivat, että sekä päiväkodin että perheen tavoista on hyvä keskustella. Myös informointia päivähoiton omista rutiineista, käytännöistä ja tavoista toivottiin:

”Mahdollisimman hyvä informointi päiväkodin käytännöistä ja lapsen persoonallisuuteen, sekä muihin lapseen liittyviin asioihin tutustumisesta.”

”Olen tyytyväinen aloituskeskustelun kulkuun. Oli hyvä tutustua ja keskustella rauhassa niin perheen omista kuin päivähoitopaikan tavoista.”

Kolme vastaajaa toi esille sen, että olisi hyvä, jos lapsi osallistuu ikätasonsa mukaisesti aloituskeskusteluun. Omahoitaja ja lapsi tutustuvat näin toisiinsa jo ennen päivähoiton aloitusta. Myös kotikäynti oli koettu positiivisesti, jota lapsi oli odottanut kovasti:

”Omahoitajan tapaaminen kotikentällä oli todella hyvä. Lapsi odotti tapaamista kovasti ja turvallisessa ympäristössä ei jännittänyt esitellä leluja ja kertoa itsestään.”

Vanhemmat kertoivat voivansa olla epävarmoja päivähoiton alkaessa ja uudessa tilanteessa ja toivoivat, että hoitajat kertoisivat kokemuksiaan ja käytännön vinkkejä päivähoiton aloitukseen. Myös Kanninen ja Sigfields (2012, 133) toteavat, että vanhemmille tulisi tarjota tietoa siitä, miten lapsi saattaa reagoida päivähoiton aloitukseen tai miten kauan esimerkiksi sopeutuminen kestää.

”Ensimmäisen lapsen kohdalla vanhemmat voivat olla aika epävarmoja koko tilanteesta. Omasta mielestä hoitaja voisi kertoa erilaisia kokemuksia päivähoiton aloittamisesta ja käytännön ”vinkkejä.”

Yksi vastaajista kertoikin, että saamansa käytännön vinkki oli auttanut päivähoiton aloitusta.

”Meitä auttoi ainakin vinkki ”turvalelusta”. Poikamme oli 12kk kun aloitti päivähoiton, aloituskeskustelu käytiin noin 1,5 kk ennen aloitusta. Pojalla ei ollut siinä vaiheessa vielä turvalelua (tuttia ei ollut syönyt koskaan), mutta 1,5kk:n aikana ehdimme ”totuttaa” hänet turvaleluun, joka on vielä tänäänkin tärkeä nyt 2,5-vuotiaalle pojalle. Uskon, että turvalelu helpotti myös päiväkodin aloittamista.”

Yksi vastaajista totesi oivasti, että vanhempia jännittää enemmän oma suhtautuminen ja pärjääminen, kuin lapsen selviytyminen. Kaskela ja Kekkonen (2006, 41) kertovatkin, että vanhemmilla voi olla monenlaisia tunteita päivähoidon aloituksesta, joita kasvattajan on tärkeä kuulla. Vanhempien ajatusten ja tunteiden selkiytyminen auttaa vanhempaa tukemaan lasta muutoksessa. Yksi vastaajista kirjoittaa, että vanhempien luottamus heijastuu myös lapseen ja hänen käytökseensä.

”Lapset usein pärjäävät päiväkodissa, mutta vanhemmilla on se suurempi huoli. Tärkeää keskustelussa on luoda vanhemmille turvallinen olo.”

”Keskustelun aikana vanhemmat oppivat luottamaan hoitopaikan hoitajiin, joka heijastuu myös vanhempien käyttäytymisen kautta lapseen (hyvä luottamus näkyy lapsellekin siten, että näihin uusiin ihmisiin voi luottaa).”

Lapsen aloittaessa päivähoitoa vanhemmille näyttää olevan tärkeää, että he voivat luottaa päivähoidon henkilöstöön. Kaskela ja Kekkonen (2006, 36) kirjoittavat luottamuksen rakentuvan siitä, että kasvattaja on aidosti kiinnostunut lapsesta ja hänen perheestään. Kyselyyn vastanneiden vanhempien mielestä luottamusta synnyttää ammattimaisuus, selkeys ja päivähoidon riittävät tiedot siitä, mikä on juuri tälle lapselle hyvää hoitoa ja mitkä ovat odotukset puolin ja toisin.

”Kasvattajilla selkeät linjat ja käytännöt, niiden tuominen selkeästi esille keskustelussa ja luotettavan, turvallisen kuvan antaminen.”

”Se että päivähoidossa on riittävät tiedot siitä mikä on kullekin lapselle hyvää päivähoitoa ja mikä on sekä huoltajien että päivähoidon odotukset toisiaan kohtaan.”

Aloituskeskustelun ajankohta ja keskustelun kesto nousivat vastauksissa esille. Vastaajat pitivät tärkeänä, että aloituskeskustelu käydään, ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidon, ja että keskustelulle varataan riittävästi aikaa. Lähdekirjallisuudessa on esitetty tästä selvä linjaus, jossa sekä Kekkosen (2012, 160), Kurvisen ym. (2006, 112) että Kannisen ja Sigfields’n (2012, 145) mukaan aloituskeskustelu käydään ennen kuin lapsi on aloittanut päivähoidon, jotta vanhemmille jää aikaa valmistaa lasta päivähoitoon. Ennen tutustumisjaksoa käyty keskustelu auttaa myös kasvattajaa syventämään tietojaan lapsesta.

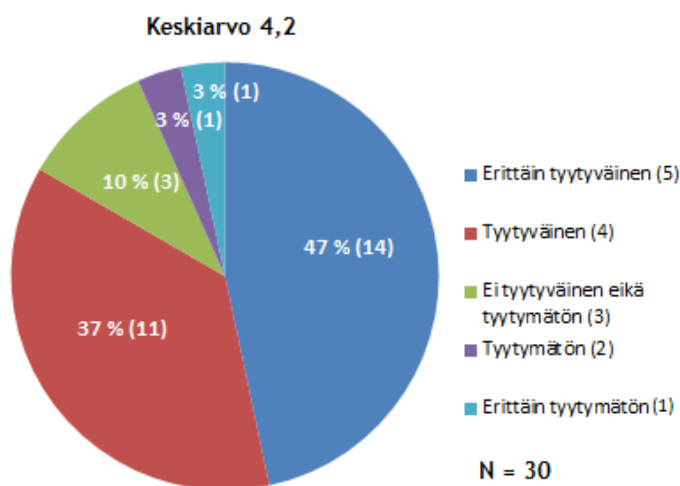
Lisäksi vastaajat toivoivat riittävän pitkää ja rauhallista aikaa tutustumiseen. Kaksi vastaajista antoi kritiikkiä siitä, ettei päivähoitopaikka ollut järjestynyt tarpeeksi nopeasti tai ilmoitus siitä oli tullut myöhään, mikä taas vaikutti haitallisesti tutustumiseen.

”Se, että päivähoitopaikan saisi nopeammin, kuin viikko ennen hoidon aloitusta. Ehtisi kunnolla käydä tutustumassa paikkaan ja ihmisiin.”

”Annetaan päivähoitopaikka tarpeeksi ajoissa, ettei kaikki tutustuminen ja keskustelujen pito jää edeltävälle viikolle. Sekä se, että toimistosta ilmoitetaan heti, kun päätös on tehty. Minun piti itse soittaa 7 vrk aiemmin (kun hoito alkoi) suoraan päiväkotiin ja ilmoittaa että tulemme nyt tutustumaan, eikä tiedossa ollut edes mihin päiväkotiin pääsemme. Nämä asiat eivät mielestäni kuulu vanhemmille!”

7.8 Kokonaistyytyväisyys aloituskeskusteluun

Tutkimuksen lopuksi vanhempia pyydettiin arvioimaan, minkä kokonaistyytyväisyysarvosanan he antaisivat käymälleen aloituskeskustelulle (kuvio 15). Tähän kysymykseen vastasi 30 vastaajaa 32 tutkimukseen osallistuneista. Suurin osa, 84 % kaikista vastaajista antoi arvosanaksi tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen ja vain 6 % antoi arvosanaksi huonomman arvosanan kuin 3. Kokonaistyytyväisyyden keskiarvoksi päivähoiton aloituskeskustelulle tuli näin ollen 4,2. Vanhemmat ovat siis pääosin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä käymäänsä päivähoiton aloituskeskusteluun.



Kuvio 15: Kokonaistyytyväisyys päivähoiton aloituskeskusteluihin

Ne vastaajat jotka antoivat arvosanaksi tyytymätön tai erittäin tyytymätön perustelivat vastauksiaan muun muassa sillä, että keskustelu oli käyty liian myöhäisessä vaiheessa, vasta kun lapsi oli jo aloittanut päivähoiton. Keskustelu oli käyty liian hätäisesti ja kiireessä ja keskustelu oli herättänyt enemmän huolta kuin luottamusta.

”Keskustelu käytiin vasta hoidon alettua, jolloin lapsesta ei ollut minkäänlaista tuntumaa hoidon alkaessa. Keskustelu käytiin hätäisesti ja kiireessä ja tuntuu, että kaikkia asioita vain myötäiltiin, jotta keskustelu saataisiin nopeasti ohi.”

”Keskustelu herätti enemmän huolta kuin luottamusta, ei antanut selkeää kuvaa mistään käytännöistä ja jopa antoi vaikutelman että minun vanhempana pitäisi ohjata kasvattajia toimimaan työssään.”

Tarkasteltaessa kokonaisarvosanaa verraten muihin muuttujiin löytyy muutamia yhteyksiä, joita ei voi kuitenkaan pitää tilastollisesti luotettavina, sillä määrät ovat liian pieniä. Yhteyksiä voidaan pitää kuitenkin suuntaa antavina: vanhemmat, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun ennen lapsen päivähoiton aloittamista, olivat tyytyväisempiä kuin ne vanhemmat, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun jo päivähoiton alettua.

7.9 Päivähoidon aloituskeskustelun kehittäminen

Tutkimukseen osallistuneilla oli mahdollisuus antaa vapaasti palautetta kokemastaan päivähoiton aloituskeskustelusta ja tuoda esille mahdollisia kehittämisideoita. Aloituskeskustelua kuvailtiin riittäväksi ja se on vastannut tarpeisiin.

”Olin tyytyväinen aloituskeskusteluun. En oikein tiedä mitä muuta siinä voisi tehdä kuin että perhe tutustuu päiväkodin ja päiväkotiperheen tapoihin. Oli myös hyvä että sai käydä lapsen kanssa niin pitkään kuin halusi tutustumassa päiväkotiin ja sen arkeen. Helpotti varmasti aloitusta.”

”Meillä aloituskeskustelu meni todella hyvin, joten parannettavaa ei ole. Meille sattui todella hyvä perhepäivähoitaja. Ihmisten persoonilla on varmasti näin pienten lasten hoitoasioissa iso merkitys. Vaikka perusasiat olisivatkin kunnossa voi hoitajan persoona pilata luottamussuhteen.”

Kehittämistoiveena tuli esille myös se, että päivähoitopaikka olisi hyvä saada riittävän ajoissa, ja siitä pikimmiten tiedottaminen kuin myös pidempi tutustuminen tukisi päivähoiton hyvää aloittamista. Vanhemmat toivovat myös ”enemmän aikaa, vähemmän kiirettä”, kuten yksi vastaajista osuvasti tiivisti.

8 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan reliabiliuden ja validiuden käsitteillä. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta eli tulosten tarkkuutta ja sitä että tutkimuksella

saadut mittaustulokset ovat tarpeen mukaan toistettavissa. Validiudella tarkoitetaan puolestaan sitä, että miten hyvin valitulla tutkimusmenetelmällä mitataan sitä, mitä tutkimuksella on ollut tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 231; Heikkilä 1998, 30.) Tieteellisiä tuloksia ei saa yleistää niiden pätevyysalueen ulkopuolelle. Yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja vaihtelevuudesta johtuen tulokset eivät päde välttämättä toisena aikana ja toisessa paikassa (Heikkilä 1998, 30). Tämän tutkimuksen tulokset on kerätty tiettyinä aikana, tietyssä kunnassa, jolloin tuloksia ei voi yleistää koskemaan toista aikaa tai paikkaa.

Opinnäytetyön tekijän on oltava tarkka tietoja kerättyäessä, syötettyäessä ja käsiteltäessä (Heikkilä 1998, 30). Tutkimuslomake testattiin etukäteen testihenkilöillä sen ymmärrettävyyden ja toimivuuden varmistamiseksi, ennen kuin se lähetettiin varsinaiselle tutkimuksen kohderyhmälle. Tutkimustulokset on kerätty e-lomakkeella, josta ne on siirretty suoraan tilasto-ohjelmaan, joten virheiden mahdollisuus on minimaalinen, ellei ohjelma itsessään tee virheitä. Opinnäytetyön tekijä on varmistanut, että tulokset e-lomakkeelta tilasto-ohjelmaan ovat siirtyneet oikein ja, että tilasto-ohjelmassa luvuilla on oikeat arvot. Tilasto-ohjelma laskee myös esimerkiksi keski-arvot ja prosentit, jolloin virheiden mahdollisuus voi tulla ainoastaan kirjoitettaessa tuloksia sanallisesti auki.

Tämän tutkimuksen vastausprosentti oli 33,3 %. Tutkimuksessa katoa pyrittiin minimoimaan lähettämällä kaksi muistutusviestiä. Ensimmäisellä tutkimusviikolla vastausprosentiksi saatiin vain noin 10 prosenttia, josta voi tehdä päätelmän, että muistutukset tuottivat tulosta ja pienensivät kadon määrää. Vastausprosentti ei ole silti riittävän suuri, jotta tämän tutkimuksen tuloksia voitaisiin suuremmin yleistää. Tuloksia voidaan pitää kuitenkin vahvasti suuntaa antavina.

Tämän tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa epätarkkuus kyselylomakkeiden jakamisessa oikealle kohderyhmälle. Alkuperäisestä ohjeistuksesta poiketen yhdessä päiväkodissa kysely jaettiin kaikille lapsille, vaikka alkuperäisenä tarkoituksena oli jakaa lomake vain tutkimuksen kohderyhmään kuuluville. Kolmen vastaajan vastaukset saatiin perinteisellä paperisella lomakkeella, joita tutkiessa huomattiin, että yhdestä kyselylomakkeesta puuttuu viimeinen sivu, jolloin vastaaja ei ole pystynyt vastaamaan tämän sivun kysymyksiin. Viimeistä sivua ei ole poistettu eikä se ollut revennyt, joten sivun on täytynyt jäädä pois jo lomakkeen tulostusvaiheessa.

Vastaajista 29 (N=32) vastasi kyselyyn verkossa. Kyselyn verkko-osoite ei ollut salasanan takana eli oli avoin kaikille. Heikkilän (1998, 69) mukaan luotettavan tutkimuksen edellytykset eivät täyty eikä tutkimustuloksia voi yleistää, jos tutkimukseen voivat osallistua kaikki, jotka sattuvat löytämään kyselyn verkosta. Kyselyn linkki kuitenkin toimitettiin vain kohderyhmälle, eikä sivua ollut juurikaan mahdollisuutta löytää muuta kautta kuin tietämällä sivun tarkka

osoite. Tutkimus sisälsi myös hyvin yksityiskohtaisia kysymyksiä aloituskeskustelusta, joista ensimmäinen kysymys varmisti oikean kohdejoukon: ”Oletteko käyneet päivähoiton aloitusprosessiin liittyvän aloituskeskustelun?”, johon vastaaja vastasi ”ei” tai ”kyllä”. Kaikki vastaajat ovat antaneet hyvin tarkkaa ”asiansa tuntevaa” tietoa, myös avoimiin kysymyksiin, jolloin riski siihen, että kyselyyn olisi vastannut ulkopuolisia ihmisiä, on hyvin minimaalinen, enkä usko sen vaikuttavan tutkimuksen luotettavuuteen.

Lisäksi on tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa huomioitava, että opinnäytetyön tekijä ei voi tietää, onko tutkittava vastannut lomakkeeseen huolellisesti tai onko tutkittava ymmärtänyt kysyttävät asiat oikein. Tämä vaatii tutkijalta tietoa ja taitoa, jotta lomake olisi selkeä, ymmärrettävä, eikä se sisällä esimerkiksi termejä, joita tutkittava ei mahdollisesti tunne. (Hirsjärvi ym. 2007, 190). Myös tämän riskin vähentämiseksi lomakkeen testaus testivastaaajilla ennen varsinaista tutkimusta oli erityisen tärkeä, eikä testivastaaajien kuulemisessa tätä riskiä havaittu.

9 Yhteenveto ja kehittämisehdotukset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli saada vanhempien ääni kuuluville, tietää, miten aloituskeskustelu toimii, miten vanhemmat ovat kokeneet aloituskeskustelun ja miten aloituskeskustelua voisi kehittää. Opinnäytetyön tavoitteet saavutettiin. Tutkimus toi uutta tietoa, jonka avulla varhaiskasvatuksen aloitusprosessia ja aloituskeskustelua ja sen toteuttamista on mahdollisuus kehittää entistä paremmaksi.

Kun tutkimuksen tuloksia tarkastelee kokonaisuutena, huomataan, että vaikka vastausprosentti jäi kahdesta muistutusviestistä huolimatta alhaiseksi, tuloksia voidaan pitää vahvasti suuntaa antavina. Tutkimuksen kohderyhmänä oli 96 keravalaista perhettä, jotka ovat siirtyneet päivähoiton piiriin lokakuussa 2012 tai sen jälkeen. Hujala ym. (2007, 170-171) kertoo, että Suomessa yksittäiset kunnat arvioivat laatua yleensä kysymällä vanhempien tyytyväisyyttä päivähoitoon. Näissä kyselyissä vanhemmat ovat yleensä olleet varsin tyytyväisiä - niin myös tässä tutkimuksessa. Tulokset ovat kaikkien kysymysten osalta hyvää tasoa, ja kokonaistyytyväisyyden keskiarvo oli 4,2. Myös avoimien kysymysten vastaukset tukevat tätä tulosta, että vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä käymäänsä aloituskeskusteluun.

Kerättyä tietoa ristiintaulukoitaessa nousi esille muutamia havaintoja, joita ei kuitenkaan voida pitää tilastollisesti luotettavina, sillä vastaajamäärät ovat niin pieniä. Ne voivat kuitenkin olla yksittäisinä tapauksinakin mielenkiintoisia ja tuoda uusia oivalluksia ja ideoita päivähoiton kehittämistyöhön, jolloin on aiheellista tuoda ne esille.

Aloituskeskustelu käytiin tämän tutkimuksen tulosten mukaan lähes 70 prosentissa tapauksista liian myöhäisessä vaiheessa. Sekä teoriatarkastelussa, Kuuma-kuntien linjauksissa että Keravan omissa linjauksissa todetaan, että aloituskeskustelu tulee käydä ennen päivähoitoon tutustumista (Kanninen & Sigfields 2012, 145; Kekkonen 2012, 160; Kurvinen 2006, 112; Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät 2010 2010). Tätä linjausta tukevat myös nyt tehdyn tutkimuksen tulokset. Sillä, että käytiinkö aloituskeskustelu ennen tutustumista päivähoitoon, päivähoitoon tutustumisen aikana vai päivähoidon jo alettua, voi olla muuttujavertailun mukaan merkitystä. Vastaajat, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun ennen päivähoidon aloittamista, olivat tyytyväisempiä kuin ne vanhemmat, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun jo päivähoidon alettua. He myös kokivat, ettei aloituskeskustelu ollut auttanut heitä valmistamaan lasta päivähoidon aloittamiseen, eikä luonut hyvää pohjaa yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle. Vanhemmat kokevat, että aloituskeskustelu on käytävä riittävän ajoissa, ennen kuin lapsi tutustuu päivähoitoon.

Vastanneista vanhemmista 34 % oli ollut aloituskeskustelussa läsnä päivähoitoa aloittava lapsi. Teoreettisen tarkastelun mukaan suositellaan, että lapsi olisi mukana aloituskeskustelussa (Kekkonen 2012, 42, 160). Keravalla on linjattu, että keskustelu käydään vain vanhempien ja päivähoidon kasvattajien välillä, mutta lapsen osallistumista ei kuitenkaan kielletä (Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010 2010, 7). Keravan naapuri-kunta Järvenpää, joka kuuluu myös Kuuma-kuntiin, on linjannut, että aloituskeskusteluun osallistuu myös lapsi (Söderqvist, H. 2013). Tutkimuksen mukaan 25 % vastanneista vanhemmista pitää tärkeänä, että lapsi osallistuu aloituskeskusteluun ja 50 % vastaajista eivät pitäneet sitä lainkaan tärkeänä.

Tehtäessä vertailua eri muuttujiin voidaan huomata, että vanhemmat, jotka vastasivat, ettei lapsen läsnäolo aloituskeskustelussa ole lainkaan tärkeää, olivat käyneet keskustelun ilman lastaan. Vastaavasti vanhemmat, joiden lapsi oli ollut mukana aloituskeskustelussa, kokivat sen useammin tärkeäksi, että lapsi on mukana aloituskeskustelussa. Vanhemmat, joiden lapsi ei ollut mukana aloituskeskustelussa, kokivat useammin, ettei lapsen asioita tai ”tarinaa” käsitelty keskustelussa tarpeeksi hyvin, verrattuna vanhempiin, joiden lapsi oli ollut mukana keskustelussa. Ne vanhemmat, jotka olivat sitä mieltä, ettei aloituskeskustelu auttanut valmistamaan lasta päivähoidon aloittamiseen, olivat kaikki käyneet keskustelun ilman lastaan. Vanhemmista, joiden lapsi osallistui aloituskeskusteluun, ei yksikään ollut tyytymätön aloituskeskusteluun. Lapsen läsnäolo keskustelussa vaikuttaa positiivisesti vanhempien kokemukseen aloituskeskustelusta ja lapsen valmistamiseen päivähoitoon.

Vastaajista suurin osa, 93 % koki aloituskeskustelun tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi; keskiarvo oli 4,57. Tutkimukseen osallistuneista vanhemmista vain 13 % oli käynyt aloituskeskustelun kotona. Kasvatuskumppanuus koulutusmallin ja Kuuma-kuntien tekemien linjausten mukaan

aloituskeskustelu tulisi käydä lapsen kotona. Tutkimuksen tulokset kertovat, ettei tämä ole toteutunut Keravalla. Kaikki vanhemmat, jotka vastasivat käyneensä aloituskeskustelun omassa kodissaan, kokivat, että he olivat valinneet keskustelupaikan omasta toiveestaan.

Vanhemmista suurin osa, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun päiväkodissa tai perhepäivähoidossa kokivat, että keskustelupaikan valinnan tekivät päivähoidon kasvattajat. Vastanneista vanhemmista vain 13 % piti tärkeänä, että aloituskeskustelu käydään lapsen kodissa. Kaikki vanhemmat, jotka kävivät aloituskeskustelun kotonaan, kokivat sen erittäin tärkeäksi. Vastaavasti vanhemmat, jotka kävivät keskustelun päivähoidossa, kokivat, ettei ole tärkeää käydä keskustelua lapsen kotona. Keskustelupaikka tuntui turvalliselta kaikissa tapauksissa, joissa keskustelu käytiin kotona. Vanhemmat, jotka olivat kokeneet keskustelupaikan turvattomaksi, olivat kaikki käyneet aloituskeskustelun päiväkodissa.

Kaikki vanhemmat, jotka olivat käyneet keskustelun lapsen kodissa, kokivat, että kasvattajat halusivat tutustua lapseen, ja että heidän tapaansa toimia vanhempana ymmärrettiin. Vanhemmat, jotka olivat käyneet keskustelun päivähoidossa, eivät kokeneet samoin. Vanhemmat, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun lapsen kotona, olivat erittäin tyytyväisiä. Niistä vanhemmista, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun päiväkodissa, oli 80 % tyytyväisiä aloituskeskusteluun. Tämän tarkastelun valossa kotona käyty keskustelu vaikuttaa positiivisesti vanhempien kokemukseen aloituskeskustelusta huolimatta siitä, että valtaosa tutkimukseen osallistuneista vanhemmista ei pidä sitä tärkeänä.

Edellä olevan perusteella voi esittää johtopäätöksen, että vaikka vanhemmat eivät koe aloituskeskustelun käymistä kotona eikä lapsen läsnäoloa aloituskeskustelussa tärkeäksi, ei se tarkoita etteikö se sitä olisi. Kurvinen ym. (2006, 196) muistuttaa, että vanhemmat eivät osaa vaatia laadulta sellaista, mistä heillä ei ole välttämättä kokemusta. Siksi on syytä suhtautua varauksella arvioon, onko aloituskeskustelun käyminen kotona tärkeää tai onko lapsen läsnäolo keskustelussa tärkeää. Se kertoo ennemminkin siitä, että vanhemmat ovat tyytyväisiä siihen tapaan, miten aloituskeskustelu on käyty paikasta tai keskusteluryhmän kokoonpanosta riippumatta.

Kuuma-kuntien asettamien tavoitteiden mukaan aloituskeskustelussa on tarkoitus kuulla vanhempien kertomus lapsesta. Sitä, miten lapsen asioita on käsitelty aloituskeskustelussa, tarkasteltiin seitsemän eri väittämän muodossa. Tutkimustuloksista voidaan todeta, että päivähoidon aloituskeskusteluissa vanhemmat ovat kokeneet, että lapsen asioita on käsitelty pääosin enemmän hyvin kuin huonosti. Parhaiten oli kuultu lapsen perushoivaan, persoonallisuuteen ja tapoihin liittyviä asioita. Parantamisen varaa on lapseen liittyvien huolien käsittelyssä. Eri väittämien keskiarvot olivat väliltä 3,72 - 4,16.

Kasvatuskumppanuuden neljä periaatetta ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus. Vastaajat arvioivat 12 eri väittämän muodossa, kuinka hyvin nämä tekijät ovat toteutuneet lapsen päivähoidon aloituskeskusteluissa. Keskiarvojen valossa voidaan todeta, että lähdekirjallisuudessa kerrotut kasvatuskumppanuuden periaatteet toteutuvat hyvin kaikkien väittämien keskiarvojen ollessa yli neljä. Vanhemmat kokivat tulleen kuulluksi, pystyvänsä kertoamaan hyvin heidän odotuksena ja myös heidän kysymyksiinsä oli vastattu. Vanhemmat kokivat myös vahvasti tulleen kohdatuksi tasa-arvoisena kasvattajana. Näin ollen myös Kuuma-kuntien asettama tavoite, dialogisuus, vuoropuhelu näyttää toteutuneen aloituskeskusteluissa. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että molemmin puoleinen avoimuus, luottamus, kunnioitus, kuuleminen ja päivittäinen vuorovaikutus päivähoidon ja lapsen kodin välillä ovat avainasioita kasvatuskumppanuudessa ja sen rakentumisessa. Tutkimuksen tulokset täsmäävät täysin lähdekirjallisuuden esittämiin kasvatuskumppanuus-teorioihin, kuten esimerkiksi Kurvinen ym. (2006, 111) totesi, että yhteistyö edellyttää avointa vuorovaikutusta, luottamusta, kunnioitusta ja tasa-arvoa. Vanhempien näkemykset vahvistavat teoriassa esitettyjen näkökulmien oikeellisuuden.

Päivähoidon aloittaminen on suuri muutos perheen arjessa. Asiaa selvitettiin vastaajilta kolmen väittämän voimin ja keskiarvot väittämille olivat välillä 3,66 - 4,13. Vanhemmat kokivat, että aloituskeskustelu on luonut hyvän pohjan yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle ja se on myös selkeyttänyt heidän ajatuksiaan päivähoidon aloituksesta. Parannettavaa löytyy siitä, että aloituskeskustelu auttaisi enemmän vanhempia valmistamaan lasta päivähoitoon.

Tutkimuksessa selvitettiin myös tekijöitä, jotka auttavat lasta päivähoidon aloittamisessa. Vanhemmat kokivat, että tärkeintä on molemmin puolinen tutustuminen: vanhemmat kertovat rehellisesti millainen lapsi on, onko jotain huomioitavaa ja mitkä ovat lapsen tarpeet. Teoria puoltaa tätä kokemusta: Heikka ym. (2009, 4) toteavat, että tuore tieto lapsesta, hänen yksilöllisyydestään, persoonastaan ja tarpeistaan luo perustan lapsikohtaiselle kohtaamiselle. Vanhemmat kokivat tärkeänä, että kasvattajat informoivat päiväkodin rutiineista, käytännöistä ja tavoista. Tärkeänä nähtiin myös se, että henkilökunta tutustuu lapseen jo ennen päivähoidon alkamista ja osaa näin ollen ottaa tämän huomioon yksilönä ja ymmärtää lasta paremmin.

Vanhemmat kokivat, että on syytä kiinnittää huomiota myös vanhempien tunteisiin. Jos vanhemmille luodaan turvallinen olo, rakentaa se luottamusta päivähoidon henkilökuntaan ja vanhempien kautta rauhallisuus ja varmuus välittyvät lapselle. Tätä näkemystä tukivat lähdekirjallisuudessa muun muassa Kurvinen ym. (2006, 115): Vanhempien omia tunteita on hyvä käsitellä, koska vanhempien tunnetilat vaikuttavat suoraan lapseen. Kaikki muutkin edellä mainitut vanhempien kokemukset ovat yhteneväisiä lähdekirjallisuuden esitysten kanssa ja vahvistavat esitettyjä näkemyksiä päivähoidon aloitukseen vaikuttavista asioista.

Tutkimuksessa tuli esille muutamia kehittämistä vaativia asioita. Aloituskeskustelun ajankoh-
taan on kiinnitettävä huomiota. Jos se käydään liian myöhäisessä vaiheessa, sillä on negatiivi-
sia vaikutuksia lapsen päivähoiton aloittamiseen. Päivähoitopaikka tulisi saada riittävän ajois-
sa ja siitä tulee myös tiedottaa hyvissä ajoin ennen päivähoiton alkua, jotta aloituskeskustelu
ja tutustuminen päivähoitoon ehdittäisiin toteuttaa rauhassa. Myös pidempää tutustumisaikaa
päivähoitopaikkaan toivottiin. ”Vähemmän kiirettä ja enemmän aikaa” on vanhempien toive
varhaiskasvatusprosessin kaikissa vaiheissa.

Lapsen läsnäoloa aloituskeskustelussa olisi hyvä kokeilla laajemmin myös Keravalla siitä huo-
limatta, että kaikki vanhemmat eivät koe sitä tämän tutkimuksen tulosten mukaan tärkeänä.
Vanhempien antamaan arvioon vaikutti voimakkaasti se, millä kokoonpanolla he olivat aloi-
tuskeskustelun käyneet. Jos lapsi ei ollut mukana keskustelussa, vanhemmat eivät kokeneet
lapsen läsnä oloa tärkeänä. Jos lapsi oli mukana keskustelussa, vanhemmat kokivat lapsen
läsnäolon tärkeäksi. Koska valtaosa vastanneista oli käynyt keskustelun ilman lasta, se näkyy
tuloksessa; kuinka tärkeää on, että lapsi on mukana keskustelussa. On siis huomattava, että
vanhempien laatuvaatimus pohjautuu heidän omaan kokemukseensa, eivätkä vanhemmat osaa
vaatia sellaista, mistä heillä ei ole kokemusta. Lapsen läsnä olostakin vanhemmilla oli hyvät ko-
kemukset ja se vaikutti positiivisesti kokemukseen aloituskeskustelusta ja päivähoiton aloit-
tamisenprosessista.

Suurin osa vastanneista vanhemmista ei kokenut tärkeänä, että aloituskeskustelu käytäisiin
kotona. Kuuma-kunnat ovat linjanneet, että aloituskeskustelu käydään lapsen kodissa. Tulok-
sien perusteella voidaan arvioida uudelleen, onko linjaus oikea. On syytä kuitenkin huomata,
että tässäkin tuloksessa oli selkeä riippuvuus siihen, missä vanhemmat olivat keskustelun käy-
neet. Vanhemmat, jotka kävivät aloituskeskustelun kotona, näkivät sen tärkeäksi. Vanhem-
mat, jotka kävivät keskustelun päivähoitossa, kokivat, ettei ole tärkeää käydä aloituskeskus-
telua kotona.

Jos tässä tutkimuksessa olisi ollut edustettuna enemmän vanhempia, jotka olisivat käyneet
aloituskeskustelun kotona, se olisi todennäköisesti vaikuttanut oleellisesti tulokseen. Van-
hemmat, jotka olivat käyneet keskustelun kotona, olivat kaikki aloituskeskusteluun erittäin
tyytyväisiä ja vaikutukset olivat muutenkin positiivisia. Jatkossa kasvattajille voisi korostaa
eri kanavien kautta, esimerkiksi koulutuksissa tai tiedotuksissa, miksi aloituskeskustelu on
tärkeää käydä lapsen kotona. Kasvattajat vuorostaan kertovat vanhemmille, miksi aloituskes-
kustelu on hyvä käydä kotona ja mitä sillä tavoitellaan. Vain 37 prosenttia koki valinneensa
itse paikan, jossa aloituskeskustelu käytiin. Jatkossa voisi pyrkiä siihen, että vanhemmilla olisi
mahdollisuus valita, missä haluaa aloituskeskustelun käydä ja näin lisätä vanhempien osalli-
suutta päätöksen teossa.

Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia päiväkodin kasvattajien kokemuksia aloituskeskustelusta ja sen toteutumisesta. Tämän tutkimuksen kohderyhmässä oli vain vähän vanhempia, jotka olivat käyneet aloituskeskustelun kotona. Nämä vastanneet vanhemmat olivat poikkeuksetta tyytyväisiä keskusteluun kotona ja näkivät sen tärkeäksi, että keskustelu käydään kotona. Uudella tutkimuksella, joka tutkisi vain aloituskeskustelun kotona käyneiden vanhempien kokemuksia, voitaisiin vahvistaa tai kumota tämän tutkimuksen tuloksia kotikäynnin hyvistä kokemuksista ja positiivisista vaikutuksista.

10 Oman oppimisprosessin arviointi

Opinnäytetyö oli tutkielmatyyppinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena on uuden ammatillisen tiedon tuottaminen, joka on usein aikaan ja paikkaan sidottua (Laurea ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeisto 2005, 11). Tässä opinnäytetyössä tehtiin kehittämiseen tähtäävä tutkimus, jonka tarkoituksena on palvella varhaiskasvatuksen aloitusprosessin tavoitteita. Tutkimuksen tulokset tuottivat uutta tietoa ja tiedot ovat kehittämisen kannalta hyödyllisiä ja käyttökelpoisia. Tutkimusongelmaan saatiin vastaus toteuttamalla asiakaskysely, jonka tuloksia analysoidessa muodostui kuva, miten vanhemmat ovat kokeneet päivähoiton aloituskeskustelun.

Prosessi käynnistyi Keravan kaupungin varhaiskasvatuksen suunnittelijan toimeksiannolla joulukuussa 2012. Olin aktiivisesti yhteydessä toimeksiantajaan koko opinnäytetyöprosessin ajan. Otin huomioon toimeksiantajan tarpeet ja toiveet ja kuuntelin heidän näkemyksiään tutkimusongelmasta, sen rajauksesta ja kohderyhmästä. Kyselylomakkeen suunnittelua edelsi perehtyminen lähdekirjallisuuteen ja tekemäni ratkaisut ja kyselylomake perustuu vahvasti teoreettiseen perustaan. Tutkimuslomakkeen suunnittelussa kysyin aktiivisesti kaupungin varhaiskasvatussuunnittelijoiden mielipiteitä ja ehdotuksia ja otin ne huomioon.

Olen tyytyväinen prosessiin. Koen, että tutkimuskysymykseen ”Miten vanhemmat ovat kokeneet aloituskeskustelun”, on saatu vastaus. Tässä opinnäytetyössäni olen tarkastellut tuloksia suhteessa teoriaan ja Keravan kaupungin nykyisiin käytäntöihin. Aloituskeskustelun toteutumisesta saatiin uutta tietoa, joka vahvistaa niitä linjauksia ja tavoitteita, joita varhaiskasvatuksen aloitusprosessilla tai aloituskeskustelulla on. Tämän opinnäytetyön ja sen tutkimuksen tuloksien avulla on mahdollisuus kehittää ja muuttaa olemassa olevaa toimintaa ja sen linjauksia. Tuloksia voidaan hyödyntää Keravan omassa varhaiskasvatuksen suunnittelussa kuin myös Kuuma-kuntien yhteisessä suunnittelutyössä ja miksei laajemmin muissa kunnissa ja kaupungeissa.

Tällä kyselyllä annoin vanhemmille mahdollisuuden osallistua palveluprosessin ja laadun kehittämiseen, joka on myös sosiaalialan eettisten periaatteiden mukaista. Parrila (2004, 72) ja

Hujala ym. (2007, 158) toteavatkin, että niiden henkilöiden, joita laatu koskettaa, tulisi saada osallistua laadun määrittämiseen. Aiemmin teoriaosuudessa mainitsin, että jokainen vanhempi määrittelee laatua omien arvojen, ymmärryksen ja hallitsemiensa käsitteiden avulla.

Opinnäytetyö on pyritty tekemään eettisen arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Tutkimus on pyritty tekemään huolellisesti parhaan osaamiseni ja kykyni mukaan. Tuloksia on käsitelty luottamuksellisesti, huolellisesti ja niitä on analysoitu tarkoituksellisesti muokkaamatta. Havainnot ja tulokset ovat esitetty rehellisesti niitä muokkaamatta. Opinnäytetyössä ei ole käytetty luvattomasti toisen omaa tekstiä kertomatta rehellisesti alkuperäistä lähdettä.

Opiskelijana olen huolehtinut tutkimusluvista (Liite 1) ja sopimuksista toimeksiantajan kanssa. Olen sitoutunut luovuttamaan valmiit tutkimustulokset toimeksiantajan käyttöön. Olen kuunnellut toimeksiantajan tarpeita ja mielipiteitä ja ymmärtänyt velvollisuuteni ja vastuuni opinnäytetyötä tehdessä.

Opinnäytetyö on kasvattanut minun ammatillisuuttani. Opinnäytetyön aihe on oman oppimiseni kannalta keskeisestä aihekokonaisuudesta, joka sopii alaani ja syventäviin opintoihini varhaiskasvatuksen alueella. Opinnäytetyöprosessi on opettanut minulle käytännön työelämän ja teorian yhdistämistä ja niiden arvioimista ja kehittämistä. Opinnäytetyössä tehty tutkimus on opettanut minulle tutkimuksen tekemistä, jollaista en ole tässä laajuudessa aikaisemmin päässyt toteuttamaan. Prosessin edetessä tietoisuuteni ja taitoni kasvoivat, jatkossa osaan tehdä ja toteuttaa tutkimuksen vielä paremmin. Opinnäytetyön prosessi on kehittänyt ammatillisia vuorovaikutustaitojani, kun olen ollut yhteistyössä niin Keravan kaupungin varhaiskasvatuksen suunnittelijoiden, kuin päiväkotien johtajien kuin myös tämän opinnäytetyön ohjaajan kanssa.

Ongelmallisissa tilanteissa joutui myös arvioimaan omaa toimintaa. Tällaiset tilanteet kehittivät ongelmanratkaisukykyäni, vuorovaikutustaitojani, rohkeutta ottaa kantaa ja rohkeutta ohjeistaa. Useiden muistutuksien lähettäminen pidensi prosessia ja kiristi aikataulua entisestään. Opinnäytetyö prosessina olisi vaatinut enemmän aikaa ja joinakin hetkinä kaipasin myös työskentelyparia, jonka kanssa olisi yhdessä voinut pohtia ajankohtaisia asioita tai ongelma-kohtia sekä reflektoida omia ajatuksia. Uskon, että refleктоiva keskustelu ja pidempi analysointiaika olisivat tuoneet vielä syvempää ymmärrystä ja uusia oivalluksia. Yksin käy helposti niin ”ettei näe enää metsää puilta”.

Toivon opinnäytetyöni hyödyttävän kaikkia prosessin ja aloituskeskustelun osapuolia, niin vanhempia kuin päivähoidon kasvattajia, varhaiskasvatuksen suunnittelijoita ja ennen kaikkea palvelun tärkeintä käyttäjää ja asiakasta - lasta.

Lähteet

- Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Helsinki: Gaudeamus.
- Heikka, J., Hujala, E. & Turja, L. 2009. Arvioinnista opiksi. Havainnointi, arviointi ja suunnittelu varhaispedagogiikassa. Vantaa: Printel Oy.
- Heikkilä, T. 1998. Tilastollinen tutkimus. 3.uud.painos. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13.painos. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15-16. painos. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Edufin.
- Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P. & Nivala, V., Tauriainen, L. & Vartiainen, P. 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopisto.
- Hunt, D-V. 1996. Quality in America: How to Implement a Competitive Quality Program. Chicago: Irwin Professional Publishing.
- Ikola-Norrbacka, R. 2004. Päivähoito- kuntien kilpailuvaltti? KuntaSuomi 2004- tutkimuksia nro 46. Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalland, M. 2012. Päivähoidon laatu. Teoksessa K. Kanninen & A. Sigfrids. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karling, M., Ojanen, T., Siven, T., Vihunen, R., Vilen, M. 2008. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta - Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.
- Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Helsinki: Stakes.
- Kekkonen M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisella näyttämöllä. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.
- Keravan vasu. Keravan varhaiskasvatussuunnitelma. 2005. Keravan kaupungin Kasvatus- ja opetus virasto. Päivähoito-osasto.
- Kujala, E. 2010. Asiakaslähtöinen laadunhallinnan malli. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Kurvinen, A., Neuvonen, S., Siven, T., Vartiainen, J., Vihunen, R. & Vilen, M. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.
- Laki lasten päivähoitosta. 19.1.1973/36.

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisprosessi Keravalla kevät-syky 2010. 2010. Keravan kaupunki.

Laurea ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjeisto. 2005. Laurea ammattikorkeakoulu.
Nummenmaa, A-R. 2004. Varhaiskasvatuksen laatu ja sen kehittäminen. Teoksessa K. Alila & R. Ruokolainen (toim.) Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Palvelujen järjestämissuunnitelma - päätösosa. 2012. Keravan Kasvatus- ja opetusvirasto.

Parrila, S. 2004. Laatu päivähoitoa koskevassa varhaiskasvatustutkimuksessa. Teoksessa: Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Helsinki: Edita Oy.

Raportti varhaiskasvatuksen arvioinnista toimintavuodelta 2010-2011. Keravan kaupunki 2011.

Rinaldi, C. 2005. Documentation and assesment: What is the relationship? Teoksessa: Clark, A., Moss, P. & Kjørholt, A-T. (toim.) Beyond listening children's perspectives on early childhood services. Bristol: The Policy Press.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vasu. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Helsinki: Stakes

Sähköiset lähteet

Päivähoidon aloittaminen ja tutustuminen. 2013. Ajankohtaista varhaiskasvatuksessa. Keravan kaupunki. Viitattu 11.3.2013 klo 12:51 http://kerava.fi/paivahoito_ajankohtaista.asp

Tuurala, T. 2010. Laatutyökaluja. PDCA-ongelmanratkaisu menetelmä. Viitattu 28.4.2013 <http://www.kotiposti.net/tuurala/PDCA.htm>

Varhaiskasvatus. 2013. Ajankohtaista varhaiskasvatuksessa. Keravan kaupunki. Viitattu 24.4.2013 http://kerava.fi/paivahoito_ajankohtaista.asp

Varhaiskasvatuspalvelut Keravalla - esite. 2013. Keravan kaupunki. Tulostettu ja viitattu 12.3.2013 http://kerava.fi/ep/tiedostot/paivah_phesite.pdf

Kerava 2011 - taskutilasto. 2011. Keravan kaupunki. Tulostettu ja viitattu 15.4.2013 http://www.kerava.fi/ep/tiedostot/2011_08_KvaTaskutilasto_2011kor.pdf

Söderqvist, H. 2012-2013. Henkilökohtainen tiedoksianto. Joulukuu 2012-tammikuu 2013. Keravan Kasvatus- ja opetusvirasto.

Taulukot

Taulukko 1: Tutkimuksessa käytettyjä arviointiasteikkoja	37
Taulukko 2: Lapsen asioiden käsittely aloituskeskustelussa	43
Taulukko 3: Kasvatuskumppanuuden periaatteiden toteutuminen aloituskeskusteluissa...	45
Taulukko 4: Aloituskeskustelun merkitys lapsen aloittaessa päivähoiton	46

Kuviot

Kuvio 1: Siirtyminen kodista lapsiryhmän jäseneksi -prosessi.	11
Kuvio 2: Laadunarviointimalli	15
Kuvio 3: PDCA-jatkuvan parantamisen malli	16
Kuvio 4: Varhaiskasvatussuunnitelmien tasot	17
Kuvio 5: Kasvatuskumppanuuden rakentumisvaiheet	19
Kuvio 6: Kontekstuaalisen kasvun malli	21
Kuvio 7: Lapsen ikä Kuvio 8: Lapsen päivähoitopaikka.....	38
Kuvio 9: Aloituskeskustelun toteutumisen ajankohta	39
Kuvio 10: Aloituskeskusteluun osallistujat päivähoiton henkilökunnan lisäksi	39
Kuvio 11: Vanhempien arvio lapsen osallistumisen tärkeydestä keskusteluun.....	40
Kuvio 12: Aloituskeskustelun toteutuspaikka	41
Kuvio 13: Vanhempien arvio aloituskeskustelun tärkeydestä	42
Kuvio 14: Vanhempien arvio aloituskeskustelun kotona käynnin tärkeydestä	42
Kuvio 15: Kokonaistyytyväisyys päivähoiton aloituskeskusteluihin	49

Liitteet

Liite 1. Tutkimuslupa.....	64
Liite 2. Saatekirje.....	66
Liite 3. Kyselylomake	67
Liite 4. Muistutus	72

Liite 1. Tutkimuslupa

KERAVAN KAUPUNKI Kasvatus- ja opetusvirasto	PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA 31.1.2013	§ 9/2013
Koulutusjohtaja	<input type="checkbox"/> Pysyvästi säilytettävä <input checked="" type="checkbox"/> Määräajan säilytettävä	Sivu 1(2)

TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN - LAPPALAINEN REETTA

Lappalainen Reetta hakee lupaa tutkimuksen suorittamiseen Keravan varhaiskasvatuksessa. Tutkimus on osa hänen sosiaonomi opinnäytetyötä Laurea ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyössä tutkitaan aihetta Miten vanhemmat ovat kokeneet päivähoiton aloitusprosessiin sisältyvän aloitekeskustelun.

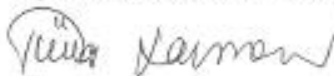
Tavoitteena on saada vanhempien ja lasten ääni kuuluviin ja että kasvattajien tietoisuus aloitekeskustelun tärkeydestä vahvistuisi sekä tukisi aloituskeskustelujen kehittämistä.

Tutkimus suoritetaan kyselylomake tutkimuksella, täydennettynä avoimilla kysymyksillä sekä e-lomakkeella.

Päätös Myönnän Reetta Lappalaiselle tutkimusluvan edellä kuvattujen tutkimusmenetelmien käyttämiseen varhaiskasvatuksessa.

Tutkimuksen ehtona on, että henkilökunta ja lasten huoltajat suostuvat tutkimukseen osallistumiseen ja että tutkimus toimitetaan kasvatus- ja opetusvirastoon sen valmistuttua.

**Päätöksen
allekirjoitus**


Tiina Larsson
Koulutusjohtaja

Pöytäkirja nähtävillä Kasvatus- ja opetusvirasto 15.2.2013

Tiedoksi Lappalainen Reetta
Varhaiskasvatusyksikön johtajat

**Tiedoksianto
asianosaiselle**

Tämä päätös on
☒ lähetetty tiedoksi kirjeellä

☐ luovutettu asianosaiselle

Päiväys 5.2.2013

Tiedoksiantaja



Asianosaisten allekirjoitus

KERAVAN KAUPUNKI
Kasvatus- ja opetusvirasto

PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA
31.1.2013

§ 9/2013

Koulutusjohtaja

[] Pysyvästi säilytettävä
[x] Määräajan säilytettävä

Sivu
2(2)

Oikaisuvaatimus-
ohjeet

Oikaisuvaatimusviranomainen
Kasvatus- ja opetuslautakunta
PL 123
04201 KERA

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei oteta huomioon määräaikaa laskettaessa. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua pöytäkirjaoiteen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkitynä aikana.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perustaneen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimusasiakirjat on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä viraston aukioloajan päättymiseen mennessä.

Liite 2. Saatekirje

8.2.2013

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA PÄIVÄHOIDON ALOITUSKESKUSTELUSTA-TUTKIMUS

Hyvä vanhempi/hyvät vanhemmat,

Nyt Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa Keravan kaupungin päivähoidon kehittämiseen!

Keravan kaupungin kasvatus- ja opetusviraston toimeksiannosta teen tutkimusta vanhempien kokemuksista päivähoidon aloituskeskustelusta.

Päivähoidon aloituskeskustelut ovat tärkeä osa päivähoidon aloitusprosessia. Nyt tehtävän tutkimuksen tavoitteena on kuulla vanhempia ja saada heiltä palautetta päivähoidon aloituskeskusteluiden toteutumisesta sekä saada ideoita kuinka päivähoidon aloituskeskusteluja voitaisiin kehittää vastaamaan entistä paremmin vanhempien toiveita ja odotuksia.

Alla olevan linkin kautta avautuu tutkimuslomake, jonka kautta pääset antamaan palautteen. Toivon, että osallistut tutkimukseen, sillä kokemuksesi ja mielipiteesi ovat erittäin tärkeitä nykytilanteen kartoittamiseksi ja aloituskeskustelujen edelleen kehittämiseksi.

<https://elomake3.laurea.fi/lomakkeet/6771/lomake.html>

Tutkimukseen vastaaminen vie aikaasi vain viidestä kymmeneen minuuttia. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eikä yksittäisten vastaajien nimet tule esille missään vaiheessa. Tutkimus on avoinna maanantaihin 7.maaliskuuta 2013 saakka.

Voit osallistua tutkimukseen myös täyttämällä liitteenä olevan kyselylomakkeen ja palauttamalla sen lapsen päivähoitopaikkaan 7. maaliskuuta 2013 mennessä. Päivähoitopaikassa löytyy lomakkeille varattu oma palautuslaatikko.

Jos sinulla herää kysymyksiä tutkimukseen liittyen, voit lähettää ne sähköpostilla [reetta.lappalainen\(a\)laurea.fi](mailto:reetta.lappalainen(a)laurea.fi).

Yhteistyöstäsi etukäteen kiittäen,

Reetta Lappalainen
Sosiaalialan opiskelija
Laurea ammattikorkeakoulu

Varhaiskasvatusosasto
Kasvatus- ja opetusvirasto
Keravan kaupunki

Liite 3. Kyselylomake

KYSELYTUTKIMUS
8.2.2013

Aloituskeskustelut ovat tärkeä osa päivähoiton aloitusprosessia.

Vastaamalla alla oleviin kysymyksiin autatte meitä kehittämään prosessia entistä sujuvammaksi.

1. Lapsen päivähoitopaikka: _____

2. Lapsen ikä

- ☐ alle 3-vuotias
- ☐ 3-5-vuotias
- ☐ esiopetusikäinen (valitse tämä, jos lapsi on esikoulussa)

3. Oletteko käyneet päivähoiton aloitukseen liittyvän aloituskeskustelun?

- ☐ kyllä
- ☐ ei

Jos vastasitte ei, kertoisitteko miksi aloituskeskustelu ei toteutunut? (Voitte sen jälkeen siirtyä kysymykseen numero 18.)

4. Milloin aloituskeskustelu toteutui?

- ☐ ennen tutustumista päivähoitoon
- ☐ päivähoitoon tutustumisen aikana
- ☐ päivähoiton jo alettua

5. Ketkä osallistuivat aloituskeskusteluun päivähoiton henkilökunnan lisäksi?

- ☐ toinen vanhemmista
- ☐ molemmat vanhemmat
- ☐ lapsi ja toinen vanhemmista
- ☐ lapsi ja molemmat vanhemmat
- ☐ joku muu, kuka/ketkä? _____

6. Kuinka tärkeänä pidätte sitä, että lapsi on paikalla keskustelun aikana? (ympyröikää valitsemanne vaihtoehto)

Asteikko: 1= ei tärkeänä, 2= jonkin verran tärkeänä, 3= melko tärkeänä, 4= tärkeänä, 5= erittäin tärkeänä

1 2 3 4 5

7. Missä kävitte aloituskeskustelun?

- ☐ omassa kodissa
- ☐ päiväkodissa
- ☐ perhepäivähoidossa

8. Kenen toiveesta kävitte keskustelun kertomassanne paikassa?

- ☐ omasta toiveesta
- ☐ päiväkodin tai perhepäivähoitajan toiveesta

Jos toivoitte keskustelun käytävän muualla kuin kotona, kertoisitteko miksi?

9. Kuinka tärkeänä näette, että aloituskeskustelu käydään lapsen kotona? (ympyröikää valitsemanne vaihtoehto)

Asteikko: 1= ei tärkeänä, 2= jonkin verran tärkeänä, 3= melko tärkeänä, 4= tärkeänä, 5= erittäin tärkeänä

1 2 3 4 5

Lapsen tarina

Aloituskeskustelun tarkoitus on kuulla vanhempien kertomus lapsesta.

10. Pyydämme teitä arvioimaan, kuinka hyvin keskustelussa käsiteltiin seuraavia lapseen liittyviä asioita (ympyröikää valitsemanne vaihtoehto)

Asteikko: 1= huonosti, 2= melko huonosti, 3= ei hyvin eikä huonosti, 4= hyvin, 5= erittäin hyvin

Lapsen tausta ja "menneisyys"	1	2	3	4	5
Lapsen persoonallisuus (itsetunto, luonne, temperamentti...)	1	2	3	4	5
Lapsen kiinnostuksen kohteet	1	2	3	4	5
Lapsen tavat	1	2	3	4	5
Lapsen tarpeet	1	2	3	4	5
Lapsen perushoiva (esim. syöminen, nukkuminen, lohdutautuminen...)	1	2	3	4	5
Lapseen liittyvät huolet	1	2	3	4	5

Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksessa puhutaan yhteistyön sijaan kasvatuskumppanuudesta.

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja päivähoidon henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. (Lähde: Suomen Vanhempainliitto)

Kasvatuskumppanuuden* neljä periaatetta ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus.

11. Seuraavaksi pyydämme teitä arvioimaan näiden periaatteiden toteutumista aloituskeskustelussa seuraavien väittämien avulla. (ympyröikää valitsemanne vaihtoehto)

Asteikko: 1= täysin eri mieltä, 2= joihinkin eri mieltä, 3= en samaa, enkä eri mieltä 4= joihinkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä

Kuuleminen ja dialogisuus

Aloituskeskustelussa tulin kuulluksi.	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelussa vastattiin kysymyksiini.	1	2	3	4	5
Koin, että kasvattajat halusivat tutustua lapseeni.	1	2	3	4	5
Tunsin, että toivomukseni otettiin huomioon.	1	2	3	4	5

Kunnioitus

Tunsin, että kasvattaja koki kertomani asiat tärkeäksi.	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelun tunnelma oli huomioiva.	1	2	3	4	5
Tapani toimia vanhempana ymmärrettiin.	1	2	3	4	5
Koen tulleeti kohdatuksi tasa-arvoisena kasvattajana.	1	2	3	4	5

Luottamus

Aloituskeskustelu rakensi luottamusta tulevaa päivähoitopaikkaa kohtaan.	1	2	3	4	5
Paikka, jossa keskustelu käytiin tuntui turvalliselta.	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelussa pystyin kertomaan odotukseni.	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelussa pystyin ilmaisemaan tunteeni.	1	2	3	4	5

12. Kertoisitteko vielä, mistä tekijöistä mielestänne hyvä kasvatuskumppanuus ja yhteistyö päivähoidon ja vanhempien välille muodostuu?

Päivähoidon aloittaminen

Päivähoidon aloittaminen on suuri muutos perheen arjessa.

13. Pyydämme teitä arvioimaan seuraavien väittämien avulla, miten aloituskeskustelu vaikutti päivähoidon aloitukseen. (ympyröikää valitsemanne vaihtoehto)

Asteikko: 1= täysin eri mieltä, 2= joihinkin eri mieltä, 3= en samaa, enkä eri mieltä, 4= joihinkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä

Aloituskeskustelu selkiytti ajatuksiani päivähoidon aloituksen suhteen.	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelu auttoi valmistamaan lasta päivähoidon aloittamiseen.	1	2	3	4	5
Aloituskeskustelu loi hyvän pohjan yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle.	1	2	3	4	5

14. Mikä aloituskeskustelussa mielestänne auttaisi lapsen hyvää päivähoidon aloittamista?

15. Olisiko mielessäanne vielä jokin muu asia, mikä voisi auttaa päivähoidon aloittamista?

Aloituskeskustelun arviointi

16. Kuinka tärkeä aloituskeskustelu on päivähoiton aloitusprosessissa? (ympyröikää valitsemanne vaihtoehto)

Asteikko: 1= ei tärkeä, 2= jonkin verran tärkeä, 3= melko tärkeä 4= tärkeä 5= erittäin tärkeä

1 2 3 4 5

17. Minkä kokonaisarvosanan antaisitte käymälänne aloituskeskustelulle?

- ☐ 5 = erittäin tyytyväinen,
- ☐ 4 = tyytyväinen,
- ☐ 3 = en tyytyväinen enkä tyytymätön,
- ☐ 2 = tyytymätön,
- ☐ 1 = erittäin tyytymätön.

Jos annoitte arvosanan 1 tai 2, kertoisitteko miksi?

18. Miten kehittäisitte aloituskeskustelua tai päivähoiton aloitusta siten, että se vastaisi paremmin juuri teidän perheenne tarpeisiin?

Halutessanne osallistua mahdolliseen jatkohaastatteluun, jättäkää yhteystietonne lomakkeen kääntöpuolelle. (Vastauksianne ei yhdistetä yhteystietoihinne ja ne tulevat vain tutkijalle).

Mikäli teillä tulee kysyttävää tutkimuksesta, voitte olla yhteydessä minuun sähköpostitse: reetta.lappalainen(a)laurea.fi

Kiitos ajastanne ja arvokkaasta palautteesta aloituskeskustelujen edelleen kehittämiseksi!

Liite 4. Muistutus

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA PÄIVÄHOIDON ALOITUSKESKUSTELUSTA-TUTKIMUS

Hyvä vanhempi/hyvät vanhemmat,

Saitte jo aiemmin alla olevan kutsun osallistua Keravan kaupungin päivähoiton kehittämistä koskevaan tutkimukseen. Mikäli olette jo ehtinyt vastata kyselyyn niin kiitos arvokkaasta palautteestanne. Jos ette ole vielä ehtineet vastata, niin pyydän teitä ystävällisesti osallistumaan tutkimukseen joko täyttämällä alla olevan linkin kautta avautuvan kysymyslomakkeen 7. maaliskuuta 2013 mennessä.

<https://elomake3.laurea.fi/lomakkeet/6771/lomake.html>

tai

vaihtoehtoisesti täyttämällä tämän viestin liitteenä olevan kyselylomakkeen ja palauttamalla sen **nimettömänä** lapsesi päiväkodissa olevaan palautuslaatikkoon **viimeistään torstaina 7. maaliskuuta**.

Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja niiden pohjalta on tavoitteena kehittää päivähoiton aloituskeskusteluja vastaamaan paremmin lasten vanhempien odotuksia.

Kiitos jo etukäteen arvokkaasta palautteestanne ja aurinkoista kevättä!

Yhteistyöterveisin,

Reetta Lappalainen
Sosiaalialan opiskelija
Laurea ammattikorkeakoulu